

SKAIDROJUMI PAR TRANZĪTA PROCEDŪRAS PIEMĒROŠANU UN PABEIGŠANU

2. izdevums

2021.

SATURS

I. Normatīvais regulējums un terminoloģija

Normatīvais regulējums	4
Termini un saīsinājumi	5

II. Tranzīta sistēmas

1. Savienības tranzīta procedūra	7
2. Kopīgā tranzīta procedūra	8
3. TIR procedūra	8

III. Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes noformēšanas vispārīgie jautājumi

4. Transportlīdzeklis un deklarācija	11
5. Deklarācijas aizpildīšanas valoda	11
6. Deklarācijas aiļu aizpildīšana.....	12
7. Dati par nosūtītāju un saņēmēju (2. un 8. aile)	12
8. Dati par nosūtīšanas un galamērķa valsti (15. un 17. aile)	13
9. Transportlīdzekļa norādīšana deklarācijā (18. aile).....	13
9.1. Pārvadājumi ar autotransportu	13
9.2. Pārvadājumi ar dzelzceļa transportu	14
10. Preču apraksts (31. aile).....	15
11. Preču bruto svars (35. aile).....	17
12. Preču neto svars (38. aile)	18
13. Iepriekšējais muitas dokuments (40. aile).....	19
14. Pievienojamie dokumenti (44. aile)	20
14.1. Dokumenti.....	20
14.2. Iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins.....	21
14.3. Preču vērtība, piegādes u.c. izmaksas.....	22
14.4. Dokumentu pievienošana Savienības tranzīta deklarācijai un TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskā veidā	23
15. Atzītā nosūtītāja un pilnvarotā nosūtītāja TIR procedūrā pienākums norādīt preču atrašanās vietu	24
16. Galvojums tranzīta procedūrai	24

IV. Formalitātes nosūtītāja muitas iestādē

17. Tranzīta procedūras pieteikšana un preču uzrādīšana.....	26
17.1. Personas tiesības pieteikt tranzīta procedūru un uzrādīt preces	26
17.2. Preču uzrādīšana, piemērojot tranzīta procedūru	27
18. Tranzīta procedūras piemērošana Pārtikas un veterinārā dienesta kontrolei pakļautām precēm	27

19. Tranzīta procedūras piemērošana precēm, kas izlaistas muitas procedūrā – eksports – vai reeksportā	30
19.1. Ārējā tranzīta procedūra	30
19.2. Savienības iekšējā tranzīta procedūra	31
20. Jūras konteineru plombēšana ostas MKP	32
20.1. Jūras konteineru plombēšana	32
20.2. Plombu būtiskie parametri un tehniskā specifikācija	33
21. Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas grozīšana un atzīšana par nederīgu pirms preču izlaišanas (EMDAS)	33
22. Personas rīcība, ja pēc preču izlaišanas konstatē nekorektu informāciju tranzīta deklarācijā vai TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā (TIR karnetē) ..	34
23. Tranzīta procedūras piemērošana Rīgas brīvostas MKP – preču izvešana no brīvās zonas	35
23.1. Procedūras piemērošanu veic muitas iestādē	35
23.2. Procedūru piemēro, izmantojot atzītā nosūtītāja atļauju	37
24. Tranzīta procedūras piemērošana Liepājas ostas MKP vai Ventspils ostas MKP – preču izvešana no brīvās zonas	41
24.1. Procedūras piemērošanu veic muitas iestādē	41
24.2. Procedūru piemēro, izmantojot atzītā nosūtītāja atļauju	42
25. Obligātais (saskaņotais) pārvadājuma maršruts	44

V. Formalitātes tranzīta procedūras laikā

26. Tranzīta procedūrā nodoto preču fiziskā kontrole Pārtikas un veterinārā dienesta robežkontroles punktos “Rīgas osta”, “Liepājas osta” un “Ventspils osta”	45
27. Personas rīcība, ja ir noticis starpgadījums vai ceļu satiksmes negadījums. Preču pārkraušana.	46
27.1. Savienības tranzīta procedūra	46
27.2. TIR procedūra	47

VI. Formalitātes galamērķa muitas iestādē

28. Preču uzrādīšana galamērķa muitas iestādei	48
28.1. Preču uzrādīšana	48
28.2. Preču uzrādīšana, piemērojot muitas procedūru – uzglabāšana brīvajā zonā (atzītā saņēmēja statusu neizmanto)	49
28.3. Tranzīta procedūras pabeigšana, veicot kuģu apgādi	50
28.4. Pēc tranzīta procedūras noslēgšanas konstatētās neatbilstības	50
29. Preču uzrādīšana pēc tranzīta procedūras izpildei noteiktā termiņa	50
30. Tranzīta procedūras pabeigšana precēm, kas bijušas izlaistas muitas procedūrā – eksports, izvešana pārstrādei vai reeksportā	51
Pārvadājums tiek pārtraukts	52

Preces izvedīs ar jūras transportu (preces ieved brīvajā zonā)	53
31. Atzītā saņēmēja pienākums norādīt preču atrašanās vietu	53

VII. Tranzīta procedūras piemērošana un pabeigšana īpašajās situācijās

32. Tranzīta procedūras piemērošana un pabeigšana preču pārvietošanai no Rīgas brīvostas uz pārbaudes vietu, kad preču pārbaudi piesaka uzņēmējs, kas saņēmis Atzītā uzņēmēja (AEO) sertifikātu	55
33. Tranzīta procedūrā nodoto preču pārvadāšana kopā ar citām precēm, uz kurām neattiecas tranzīta procedūra.....	56
34. Savienības tranzīta procedūras piemērošana un pabeigšana saliktās kravas gadījumā (vairākas iekraušanas un/vai izkraušanas vietas).....	57
34.1. Preču iekraušana vairākās nosūtītāja muitas iestādēs.....	57
34.2. Preču izkraušana vairākās galamērķa muitas iestādēs.....	59
35. Tranzīta deklarācijas atzīšana par nederīgu	59
36. Tranzīta procedūras piemērošana diplomātiskajai kravai.....	60
37. Tranzīta procedūras piemērošana, ja preces ir noraidījusi Krievijas Federācijas vai Baltkrievijas Republikas ievēšanas muitas iestāde.....	61

VIII. Cita informācija par tranzīta procedūras piemērošanu

Tranzīta rokasgrāmatas un oficiālās publikācijas internetā	63
--	----

Skaidrojumu 2. izdevumā precizēts 7. punkts, 9.2. apakšpunkts (“c)” punkts),
10. punkts (otrā daļa) un 17.1. apakšpunkts.

I. Normatīvais regulējums un terminoloģija

Normatīvais regulējums

Muitas procedūras – tranzīts (Savienības tranzīta procedūra, Kopīgā tranzīta procedūra, TIR procedūra) – piemērošanas noteikumi (t.sk. procedūras pieteikšana, izpilde, pabeigšana) ir noteikti:

- 1987. gada 20. maija Konvencijā par kopīgu tranzīta procedūru (turpmāk – Konvencija par kopīgu tranzīta procedūru) – tikai attiecībā uz Kopīgā tranzīta procedūras piemērošanu;

- 1975. gada 14. novembra Muitas Konvencijā par starptautiskajiem preču pārvadājumiem, izmantojot TIR karneti (turpmāk – TIR konvencija), – tikai attiecībā uz TIR procedūras piemērošanu;

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (turpmāk – SMK);

- Komisijas 2015. gada 28. jūlija Deleģētajā Regulā (ES) 2015/2446, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem (turpmāk – DA);

- Komisijas 2015. gada 24. novembra Īstenošanas Regulā (ES) 2015/2447, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (turpmāk – IA);

- Komisijas 2015. gada 17. decembra Deleģētajā Regulā (ES) 2016/341, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz pārejas noteikumiem, kurus paredz attiecībā uz konkrētiem Savienības Muitas Kodeksa noteikumiem, ja attiecīgās elektroniskās sistēmas vēl nedarbojas, un groza Deleģēto regulu (ES) 2015/2446 (turpmāk – TDA);

- Muitas likumā;

- Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumos Nr. 861 “Zudumu apmēru noteikšanas kārtība muitas uzraudzībā esošajām nefasētajām precēm”;

- Ministru kabineta 2016. gada 29. novembra noteikumos Nr. 754 “Muitas deklarācijas papildu aiļu aizpildīšanas un dabasgāzes un elektroenerģijas deklarēšanas kārtība”;

- Ministru kabineta 2018. gada 13. februāra noteikumos Nr. 86 “Muitas maksājumu parāda galvojumu un avansa iemaksu administrēšanas noteikumi”;

- Ministru kabineta 2020. gada 30. jūnija noteikumos Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi”).

Termini un saīsinājumi

Turpmāk tiek lietoti šādi termini un saīsinājumi:

- **atzītais nosūtītājs** – SMK 233. panta 4. punkta a) apakšpunktā noteiktais Savienības tranzīta procedūras vienkāršojums – statuss, kas ļauj atļaujas turētājam (atbilstoši atļaujas nosacījumiem) precēm piemērot Savienības tranzīta procedūru, tās neuzrādot muitai;

- **atzītais saņēmējs** – SMK 230. pantā (TIR procedūra) un SMK 233. panta 4. punkta b) apakšpunktā (Savienības tranzīta procedūra) noteiktie TIR procedūras un Savienības tranzīta procedūras vienkāršojumi – statuss, kas ļauj atļaujas turētājam (atbilstoši atļaujas nosacījumiem) saņemt preces, kas pārvietotas saskaņā ar TIR procedūru vai Savienības tranzīta procedūru, apstiprinātā vietā, lai pabeigtu procedūru;

- **atzītais uzņēmējs** (AEO) – SMK 38. pantā noteiktais statuss, kas atļaujas turētājam piešķir tiesības izmantot normatīvajos aktos atzītajiem uzņēmējiem paredzētos vienkāršojumus un atvieglojumus;

- **CMR** – starptautiskā preču – transporta pavadzīme, kas apstiprina pārvadājuma līguma noslēgšanu un ir noteikta saskaņā 1956. gada 19. maija Konvenciju par kravu starptautisko autopārvadājumu līgumu (CMR);

- **dzelzceļa uzņēmums** – Latvijas Republikā reģistrēta persona, kura kā pārvadātājs pārvieto preces Latvijas Republikas teritorijā, izmantojot dzelzceļa transportu;

- **EDS** – Elektroniskās deklarēšanas sistēma;

- **EMDAS** – Elektroniskā muitas datu apstrādes sistēma;

- **EMDAS TKS** – Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas Tranzīta kontroles sistēma;

- **ES** – Eiropas Savienība;

- **ES Kombinētā nomenklatūra** – Eiropas Savienības Kombinētā nomenklatūra, kas noteikta ar Padomes 1987. gada 23. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu un ikgadējiem grozījumiem tās I pielikumā;

- **iespējamais muitas maksājumu parāds** – muitas nodokļa, pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa parāds, kas varētu rasties;

- **iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins** – aprēķins par muitas nodokļa, pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa parādu, kas varētu rasties;

- **ITVS** – Integrētā tarifa vadības sistēma;

- **Kopīgā tranzīta valsts**¹ – trešā valsts, kas ir Konvencijas par kopīgu tranzīta procedūru dalībvalsts – EBTA valsts (Islande, Norvēģija, Lihtenšteina, Šveice), Apvienotā Karaliste, Turcija, Ziemeļmaķedonija un Serbija;

- **MRN** – tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas EMDAS TKS reģistrācijas numurs;

¹ DA 1. panta 10. punkts.

- ***muitas plomba*** – nosūtītāja muitas iestādes vai atzītā nosūtītāja (atļaujā noteiktā) plomba, kas ir uzlikta, transportlīdzeklim (konteineram) piemērojot tranzīta procedūru;
- ***ostas MKP*** – Rīgas brīvostas MKP, Liepājas ostas MKP vai Ventspils ostas MKP;
- ***PVD*** – Pārtikas un veterinārais dienests;
- ***PVN*** – pievienotās vērtības nodoklis;
- ***Regula 2019/2124*** – Komisijas 2019. gada 10. oktobra Deleģētā Regula (ES) 2019/2124, ar ko attiecībā uz noteikumiem par tādu dzīvnieku un preču sūtījumu oficiālajām kontrolēm, kas ir tranzītā, pārkrauti un tālākā transportēšanā caur Savienību, papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 un groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 798/2008, (EK) Nr. 1251/2008, (EK) Nr. 119/2009, (ES) Nr. 206/2010, (ES) Nr. 605/2010, (ES) Nr. 142/2011, (ES) Nr. 28/2012, Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2016/759 un Komisijas Lēmumu 2007/777/EK;
- ***SKLOIS*** – Starptautiskā kravu loģistikas un ostu informācijas sistēma;
- ***SMGS pavadzīme*** – 1951. gada 1. novembra Nolīguma par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi 1. pielikuma 1. pielikumā noteiktā dzelzceļa pavadzīme;
- ***TIR karnetes elektroniskā deklarācija*** – TIR karnetes dati (muitas deklarācija), kas tiek iesniegti EMDAS TKS, piemērojot precēm TIR procedūru;
- ***TRACES*** – datorizēta Kopienas tirdzniecības kontroles un ekspertu sistēma;
- ***tranzīta deklarācija*** – muitas deklarācija par preču nodošanu Savienības tranzīta vai Kopīgā tranzīta procedūrā, piemērojot ārējo (T1) vai iekšējo (T2) tranzīta procedūru;
- ***tranzīta pavaddokuments*** – tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas izdruka;
- ***tranzīta pavaddokumenta “darba versija”*** – EMDAS TKS Komersanta lietotāja saskarnē izveidots tranzīta pavaddokuments pirms preču izlaišanas tranzītā;
- ***tranzīta procedūra*** – muitas procedūra – tranzīts, piemērojot Savienības tranzīta procedūru, Kopīgo tranzīta procedūru vai TIR procedūru;
- ***VID*** – Valsts ieņēmumu dienests
- ***VSID*** – *TRACES* izsniegtais VSID-DZ, VSID-P, VSID-D vai VSID-AP dokuments;
- ***VSID-AP*** – Vienotais sanitārais ievēšanas dokuments augiem un augu produktiem;
- ***VSID-D*** – Vienotais sanitārais ievēšanas dokuments ne-dzīvnieku izcelsmes produktiem;
- ***VSID-DZ*** – Vienotais sanitārais ievēšanas dokuments dzīvniekiem;
- ***VSID-P*** – Vienotais sanitārais ievēšanas dokuments dzīvnieku izcelsmes produktiem.

II. Tranzīta sistēmas

1. Savienības tranzīta procedūra

Savienības ārējā tranzīta procedūra tiek piemērota ārpussavienības (trešo valstu – ārpus ES) preču pārvadājumiem starp Savienības muitas iestādēm, neattiecinot uz precēm ievad muitas nodokli, citus maksājumus un tirdzniecības politikas pasākumus.²

Savienības iekšējā tranzīta procedūra tiek piemērota Savienības preču pārvadājumiem no viena punkta līdz otram Savienības muitas teritorijā, šķērsojot trešās valsts teritoriju un nemainoties preces muitas statusam.³

Savienības tranzīta procedūras piemērošanas kārtību nosaka:

SMK panti	DA panti	IA panti	TDA panti
89. 226.–227. 233.–234.	184.–185. 188.–200.	272.–273. 291.–321. 72–04. pielikums	24.–53., 9. pielikuma C.1., C.2., D.1., D.2., F.1., F.2., G.1. un G.2. papildinājums

Tranzīta procedūras noformēšana un kontrole ES dalībvalstīs tiek veikta elektroniski tiešsaistes režīmā Jaunajā datorizētajā tranzīta sistēmā (*New Computerized Transit System – NCTS*). Latvijas muitas iestādēs tiek izmantota EMDAS TKS. Personas tranzīta procedūras piemērošanai izmanto EMDAS TKS Komersanta lietotāja saskarni (KLS), iesniedzot EDS “Iesniegumu par Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmas lietotāju sarakstu noteikšanu” un saņemot piekļuvi sistēmai. EMDAS TKS Komersanta lietotāja saskarnei pieslēgšanās notiek, izmantojot EDS izvēlni “Muitas datu apstrāde – EMDAS”.

EMDAS TKS Komersanta lietotāja saskarni izmanto, lai iesniegtu tranzīta un TIR karnetes elektronisko deklarāciju, kā arī tranzīta un TIR karnetes elektronisko deklarāciju ar kopsavilkuma deklarācijas datiem.

Personas, kurām piešķirts muitas atzītā nosūtītāja/saņēmēja statuss, Tranzīta komersanta moduli lieto atbilstoši savam statusam.

Informācija par darbu ar EMDAS TKS Komersanta lietotāja saskarni atrodama rokasgrāmatā [“TKS Komersanta lietotāja saskarne”](#) (sk. sadaļas “Kā lietot EMDAS” atvērumā “*Sistēmas lietotāja rokasgrāmata*”).

Muitas iestādēs tiek pieņemtas tikai elektroniski iesniegtas tranzīta deklarācijas.⁴

² SMK 226. pants.

³ SMK 227. pants.

⁴ SMK 6. panta 1. punkts, IA 273. panta 1. punkts.

Rakstveidā (papīra formā) tranzīta deklarācijas (VAD) tiek pieņemtas atsevišķi noteiktos gadījumos – ja nedarbojas EMDAS TKS vai Savienības tranzīta procedūras izmantotāja lietotājprogramma (Tranzīta komersanta modulis). Šajā gadījumā muitas iestāde atļauj iesniegt deklarācijas papīra veidā atbilstoši atkāpšanās režīmam.

Problēmjaudājumu risināšanai saistībā ar tranzīta procedūras noformēšanu EMDAS TKS darbojas NCTS palīdzības dienests (tālrunis 67121089, 67121090, 67121091, 67121092, 67121093; e-pasta adrese nctshelpdesk@vid.gov.lv).
(Sk. arī daļu “III. Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes noformēšanas vispārīgie jautājumi”)

2. Kopīgā tranzīta procedūra

Kopīgā tranzīta procedūra tiek piemērota preču pārvadājumiem starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un EBTA valstīm (Islande, Norvēģija, Lihtenšteina un Šveice), Apvienoto Karalisti, Turciju, Ziemeļmaķedoniju un Serbiju saskaņā ar 1987. gada 20. maija Konvencijas par kopīgu tranzīta procedūru (turpmāk – Konvencija par kopīgu tranzīta procedūru) nosacījumiem.

3. TIR procedūra

1993. gada 16. martā Latvijas Republika pievienojās TIR konvencijai. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 4. punktu Latvijas Republikā garantijas asociācija ir biedrība “Autopārvadātāju asociācija “Latvijas auto””.

MK noteikumi Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” nosaka kārtību, kādā izsniedz, groza, aptur, atjauno un anulē TIR karnetes turētāja atļauju.⁵

Saskaņā ar TIR konvenciju TIR procedūru ir atļauts attiecināt tikai uz precēm, kuras pārvieto atbilstoši atestētos transportlīdzekļos vai konteineros. TIR konvencijā tiek noteikti transportlīdzekļu un konteineru konstrukcijas tehniskie nosacījumi, atestācijas procedūras vispārīgie noteikumi. MK noteikumi Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi”⁶ nosaka kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests un garantijas asociācija veic transportlīdzekļu un konteineru atestāciju kravas pārvadāšanai ar muitas plombām, atestācijas sertifikāta apstiprināšanu un atestācijas sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanu.

⁵ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 8.–40. punkts.

⁶ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 41.–53. punkts.

**VID Muitas pārvaldes muitas kontroles punkti, kuros veic transportlīdzekļa atestācijas sertifikātu
apstiprināšanu, reģistrēšanu un derīguma termiņa pagarināšanu**

Kods	MKP nosaukums	Adrese	Telefons, fakss	Darba laiks	E-pasta adrese
0207	Šķirotavas MKP	Krustpils iela 38B, Rīga, LV-1058	Tel. 67120667 Fakss 67122911	1–5; 8.00–20.00	mkp.0207@vid.gov.lv
0210	Rīgas brīvostas MKP	Uriekstes iela 16, Rīga, LV-1005	Tel. 67122601, 67122603 Fakss 67122915	1–7; visu diennakti	mkp.0210@vid.gov.lv
0240	Lidostas MKP	Ziemeļu iela 16, Mārupes novads, LV-1053	Tel. 67120174 Fakss 67122914	1–7; visu diennakti	mkp.0240@vid.gov.lv
		Klientu apkalpošana (Buļļu iela 74, Rīga, LV-1067)	Tel. 67122452 Fakss 67122914	1–5; 8.30–17.00	
0626	Valmieras MKP	Beātes iela 49, Valmiera, LV-4201	Tel. 67123410 Fakss 67122918	1–5; 8.30–17.00	mkp.0626@vid.gov.lv
0512	Jelgavas MKP	Stacijas iela 1, Jelgava, LV-3001	Tel. 67124042 Fakss 67122912	1–5; 8.30–17.00	mkp.0512@vid.gov.lv
0742	Rēzeknes II MKP	Atbrīvošanas aleja 160C, Rēzekne, LV-4604	Tel. 67123121, 67123122 Fakss 67122929	1–7; visu diennakti	mkp.0742@vid.gov.lv
0816	Daugavpils preču stacijas MKP	Piekrastes iela 22, Daugavpils, LV-5422	Tel. 67123061 Fakss 67122935	1–7; visu diennakti	mkp.0816@vid.gov.lv
0311	Ventspils ostas MKP	Sarkanmuižas dambis 25A, Ventspils, LV-3601	Tel. 67122829, 67122828, 28640197	1–7; visu diennakti	mkp.0311@vid.gov.lv
0411	Liepājas ostas MKP	Cukura iela 8/16, Liepāja, LV-3414	Tel. 67123990, 26558805	1–7; visu diennakti	mkp.0411@vid.gov.lv

Papildu informācija par TIR procedūras piemērošanu ir atrodama [TIR rokasgrāmatā](#), kas ir pieejama angļu, krievu, franču valodā, un

Tranzīta rokasgrāmatā.

(Sk. arī daļu “III. Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes noformēšanas vispārīgie jautājumi”)

III. Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes noformēšanas vispārīgie jautājumi

Visas preces, kurām paredzēts piemērot kādu muitas procedūru, izņemot brīvās zonas procedūru, iekļauj konkrētajai procedūrai atbilstīgā muitas deklarācijā.⁷

4. Transportlīdzeklis un deklarācija

Savienības tranzīta deklarācijā iekļauj vienīgi tās preces, kam piemēro Savienības tranzīta procedūru un kas tiek pārvietotas vai kuras jāpārviesto no vienas nosūtītāja muitas iestādes uz vienu galamērķa muitas iestādi ar vienu transportlīdzekli, konteinerā vai iepakojumā.⁸

Piemērojot Savienības vai Kopīgā tranzīta procedūru ar nosacījumu, ka preces tiks pārvadātas kopā, par vienu transportlīdzekli uzskata autotransporta līdzekli ar piekabi vai puspiekabi, konteinerus vai iepakojumus iekrautus šādā transportlīdzeklī, dzelzceļa vagonu grupu vai sastāvu.

TIR procedūras gadījumā – katram autotransporta līdzeklī vai konteineram sagatavo atsevišķu TIR karneti. Tomēr atsevišķu TIR karneti var sagatavot arī sakabinātiem transportlīdzekļiem vai konteineriem, kas ir iekrauti vienā autotransporta līdzeklī (sakabinātos transportlīdzekļos). Minētajā gadījumā TIR karnetes manifestā (TIR karnetes 9.–11. aile) atsevišķi jāuzrāda preces, kas ir iekrautas katrā sakabinātā transportlīdzeklī (konteinerā).⁹

5. Deklarācijas aizpildīšanas valoda

Tranzīta deklarāciju var aizpildīt angļu valodā, ja deklarētā tranzīta vai galamērķa muitas iestāde ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Kopīgā tranzīta valsts muitas iestāde.¹⁰ Atbilstoši minētajam Latvijas Republikas nosūtītāja muitas iestāde pieņem noformēšanai tranzīta deklarācijas, kas ir aizpildītas latviešu vai angļu valodā. Gadījumos, kad tranzīta deklarācija tiek aizpildīta angļu valodā, nosūtītāja muitas iestāde ir tiesīga pieprasīt Savienības tranzīta procedūras izmantotājam papildus norādīt Harmonizētās preču aprakstīšanas un kodēšanas sistēmas (turpmāk – HS) preču kodu (6 zīmes) vai papildināt preču aprakstu angļu valodā (tranzīta deklarācijas 31. aile) ar tulkojumu latviešu valodā. Preču aprakstam (t.sk. preču apraksta tulkojumam latviešu valodā) jābūt pietiekami precīzam, lai precī varētu identificēt un klasificēt saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru.

⁷ SMK 158. panta 1. punkts.

⁸ IA 296. pants. Konvencijas par kopīgu tranzīta procedūru I. papildinājuma 24. pants.

⁹ TIR konvencijas 17. pants.

¹⁰ Muitas likuma 13. panta ceturtnā daļa.

TIR karnetes manifestu aizpilda nosūtītāja valsts valodā, ja vien muitas iestādes nedod atļauju to aizpildīt citā valodā.¹¹ Ņemot vērā TIR pārvadājumu starptautisko nozīmi, Latvijas Republikas muitas iestāde pieņem noformēšanai latviešu, angļu vai krievu valodā aizpildītu TIR karneti (krievu valodā izmantojot kirilicas alfabēta burtus).

TIR karnetes turētājam, piesakot TIR procedūru, jāiesniedz TIR karnetes dati nosūtītāja vai ieviešanas muitas iestādē elektroniskā veidā.¹² Savukārt, ja TIR karnetē norādītie dati neatbilst TIR karnetes elektroniskās deklarācijas datiem, noteicošie ir TIR karnetē norādītie dati.¹³ Tādējādi, lai izvairītos no datu neatbilstībām, kas var rasties tulkošanas rezultātā, ja TIR karnete tiek aizpildīta krievu valodā, informācija TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā var tikt norādīta arī krievu valodā, bet izmantojot latīņu alfabēta burtus.

6. Deklarācijas aiļu aizpildīšana

Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas struktūra un norādāmā informācija ir noteikta ar TDA 9. pielikuma¹⁴ C.1., C.2., D.1., D.2., F.1., F.2., G.1. un G.2. papildinājumiem un Ministru kabineta 2016. gada 29. novembra noteikumu Nr. 754 “Muitas deklarācijas papildu aiļu aizpildīšanas un dabasgāzes un elektroenerģijas deklarēšanas kārtība” 7. punktu.

7. Dati par nosūtītāju un saņēmēju (2. un 8. aile)

Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 2. aile “Nosūtītājs/eksportētājs” un 8. aile “Saņēmējs” ir obligāti aizpildāma.

Ja tranzīta procedūras piemērošanas brīdī ir pieejama informācija par personai (nosūtītājs vai saņēmējs) piešķirto EORI numuru (Savienībā reģistrētai personai) vai reģistrācijas numuru, ko piešķīrusi Kopīgā tranzīta valsts, papildus jāaizpilda 2. un 8. ailes sadaļa “Nr”. Savienībā reģistrētai personai šajā sadaļā norāda EORI numuru, bet Kopīgā tranzīta valstī reģistrētai personai – reģistrācijas numuru.¹⁵

2. un 8. ailes sadaļā “Nr” nav iespējams norādīt numuru, kas nav EORI numurs vai personas reģistrācijas numurs, ko piešķīrusi Kopīgā tranzīta valsts, tādējādi jebkurš cits personas reģistrācijas numurs šajā ailē nevar tikt uzrādīts. Norādot 2. un 8. ailes sadaļā “Nr” EORI numuru, pārējos datus (personas nosaukumu un adresi) EORI sistēma aizpilda automātiski, un tos nav iespējams labot.

¹¹ TIR konvencijas 1. pielikuma “TIR karnetes lietošanas noteikumi” 10. punkts, Muitas likuma 13. panta piektā daļa.

¹² SMK 6. panta 1. punkts, IA 273. panta 1. punkts.

¹³ IA 273. panta 2. punkts.

¹⁴ DA 2. panta 4. punkta pirmā un otrā daļa.

¹⁵ Ministru kabineta 2016. gada 29. novembra noteikumu Nr. 754 “Muitas deklarācijas papildu aiļu aizpildīšanas un dabasgāzes un elektroenerģijas deklarēšanas kārtība” 7.2. apakšpunkts.

Ja ir zināms personas reģistrācijas numurs (piemēram, reģistrācijas numurs norādīts CMR, *Invoice*), kas nav EORI vai reģistrācijas numurs, ko piešķirusi Kopīgā tranzīta valsts, minēto numuru ieteicams norādīt tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 2. ailē vai atbilstoši 8. ailē (piemēram, aiz personas nosaukuma).

Ja tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai pievienotajos dokumentos nav norādīts personas reģistrācijas numurs, jāuzskata, ka procedūras pieteikšanas brīdī nav pieejama informācija par personas reģistrācijas numuru (EORI¹⁶ vai cits numurs).

Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 2. un 8. ailē jānorāda personas pilns vārds un adrese.

Gadījumos, kad tranzīta procedūra tiek piemērota saliktai kravai (vairāki preču nosūtītāji vai saņēmēji) un katrai precei (kravas daļai) ir noformēts atsevišķs pārvadājuma līgums – Starptautiskā preču – transporta pavadzīme (CMR), preču nosūtītāji un saņēmēji jānorāda katrā atbilstošajā preču pozīcijā. Savukārt gadījumos, kad par saliktās kravas pārvadājumu ir noslēgts viens Starptautisks pārvadājuma līgums (CMR), precēm ir viens nosūtītājs un saņēmējs – CMR pavadzīmē kā preču nosūtītājs un saņēmējs norādītā persona.

8. Dati par nosūtīšanas un galamērķa valsti (15. un 17. aile)

Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas:

- 15. ailē – “Nosūtīšanas/eksporta valsts” –, ja tranzīta procedūru piemēro Latvijas Republikas teritorijā (piemēram, muitas noliktavā vai šķērsojot sauszemes robežu), jānorāda “LV”;

- 17. ailē – “Galamērķa valsts kods” –, ja pārvadājums tiks pabeigts Savienības muitas teritorijā, nešķērsojot trešās valsts teritoriju (piemēram, brīvās zonas uzņemumā), jānorāda atbilstošās Eiropas Savienības dalībvalsts kods, savukārt, ja starptautiskais pārvadājums tiks pabeigts trešās valsts teritorijā (tranzīta deklarācija jānoslēdz, šķērsojot Savienības muitas teritorijas robežu), jānorāda pārvadājumu dokumentos norādītās trešās valsts kods.

9. Transportlīdzekļa norādīšana deklarācijā (18. aile)

9.1. Pārvadājumi ar autotransportu

Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 18. aile ir obligāti aizpildāma aile, un tajā ir jānorāda autotransporta līdzekļu valsts reģistrācijas numuri.¹⁷

Savukārt tranzītpārvadājumos ar konteineriem, kas pārvadājami ar autotransporta līdzekļiem, muitas iestāde var atļaut Savienības tranzīta procedūras

¹⁶ Personas EORI numuru iespējams atrast EMDAS TKS. Minēto numuru ir ieteicams norādīt tikai, ja nepastāv šaubas, ka sistēmā atrastā persona ir tā pati, kas uzrādīta dokumentos.

¹⁷ TDA 9. pielikuma C.1. papildinājuma I. sadaļa.

izmantotājam nenorādīt 18. ailē autotransporta līdzekļa valsts reģistrācijas numuru (ar nosacījumu, ka loģistikas situācija izvešanas vietā var traucēt transportlīdzekļa identifikācijas noteikšanu tranzīta deklarācijas iesniegšanas laikā) tikai tajā gadījumā, ja nosūtītāja muitas iestāde var nodrošināt, ka autotransporta līdzekļa valsts reģistrācijas numurs pēc tam tiks norādīts tranzīta deklarācijā.¹⁸

Tādējādi Savienības tranzīta procedūras izmantotājs vai TIR karnetes turētājs, saņemot nosūtītāja muitas iestādes atļauju, ir tiesīgs pieteikt tranzīta procedūru konteineros pārvadājamām precēm, tranzīta deklarācijas 18. ailē neuzrādot autotransporta līdzekļa veidu un valsts reģistrācijas numuru, tomēr nosūtītāja muitas iestāde piešķir šādu atļauju tikai tajos gadījumos, kad var nodrošināt, ka autotransporta līdzekļa valsts reģistrācijas numurs pēc tam tiks norādīts tranzīta deklarācijā vai TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā (kā arī TIR karnetē), t.i., pirms preču izlaišanas tranzīta procedūrai Savienības tranzīta procedūras izmantotājam vai TIR karnetes turētājam ir jāuzrāda nosūtītāja muitas iestādei autotransporta līdzeklis ar konteinerā iekrautajām precēm, savukārt nosūtītāja muitas iestādei tranzīta deklarācijā (EMDAS TKS) jānorāda uzrādītā autotransporta līdzekļa valsts reģistrācijas numurs.

9.2. Pārvadājumi ar dzelzceļa transportu

Par vienu transportlīdzekli ar nosacījumu, ka pārvadātās preces ir nosūtītas kopā, dzelzceļa pārvadājumu gadījumā uzskata savienotu vagonu vai vagonēšu sastāvu.¹⁹

Ja tranzīta procedūru piesaka un vienu tranzīta deklarāciju noformē vairāk nekā trijos vagonos ievietotai viena nosaukuma precei, tranzīta deklarācijas 18. ailē vagonu numurus nenorāda, bet rīkojas saskaņā ar “a”, “b” vai “c” punktā noteikto.

a) Tranzīta deklarācijai elektroniskā veidā²⁰ pievieno ar Savienības tranzīta procedūras izmantotāja (pilnvarotā pārstāvja) parakstu un zīmogu apstiprinātu atbilstošo vagonu sarakstu. Vagonu sarakstu skenētā veidā pievieno tranzīta deklarācijas 44.2. ailē “Pievienotie dokumenti”, izmantojot dokumenta kodu “ZZZ – cits” un norādot vagonu saraksta numuru.

Vagonu sarakstā jāuzrāda šāda informācija:

- vagonu saraksta numurs un datums;
- vagonu numuri;
- attiecīgajā vagonā ievietotās preces bruto svars.

Minētajā situācijā tranzīta deklarācijas 18. ailē norāda “sk. vagonu sarakstu”.

b) Ja prece nav iepakota vai saskaitāma (gabalos) un iepakojuma veids ir viens no šiem – VR, VO, VY, VG, VQ, VL (Nefasēti produkti) vai NE

¹⁸ TDA 9. pielikuma C.1. papildinājuma II. sadaļas “A” punkta “18. aile” apakšpunkts, IA 273. pants.

¹⁹ IA 296. panta 2. punkts.

²⁰ Piemēram, skenēts dokuments.

(Neiepakots vai nefasēts) –, informāciju par vagoniem atļauts reģistrēt šādi, norādot tranzīta deklarācijas:

- 18. ailē – “sk. 31.3.2. aili” vai norādot vilciena indeksu (ja vilciena indekss ir zināms);
- 31.3.1. ailē “Iepakojuma veids” – vienu no minētajiem iepakojuma veidiem;
- 31.3.2. ailē “Marķējums/numerācija” – vagonu numurus;
- 44.2. ailē “Pievienotie dokumenti” – izmantojot dokumenta kodu “722”, visu attiecīgo SMGS pavadzīmju numurus.

c) Ja prece ir iepakota, informāciju par vagoniem atļauts reģistrēt šādi, norādot tranzīta deklarācijas:

- 18. ailē – “sk. 31.3.2. aili” vai norādot vilciena indeksu (ja vilciena indekss ir zināms);
- 31.3. ailē “Iepakojums” – katram vagonam izveidojot ierakstu (vienam vagonam var izveidot vairākus ierakstus – atbilstoši iepakojumu veidiem, ja vienā vagonā ir viena nosaukuma prece dažādos iepakojumos. Kopējais ierakstu skaits nedrīkst pārsniegt 99 ierakstus);
- 31.3.1. ailē “Iepakojuma veids” – iepakojuma veidu;
- 31.3.2. ailē “Marķējums/numerācija” – vagonu numuru;
- 31.3.3. ailē “Iepakojuma skaits” – iepakojuma skaitu atbilstošajā vagonā;
- 44.2. ailē “Pievienotie dokumenti” – izmantojot dokumenta kodu “722”, visu attiecīgo SMGS pavadzīmju numurus.”

10. Preču apraksts (31. aile)

Tranzīta deklarācijā un TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā preču apraksts jānorāda pietiekami precīzi, lai precī varētu identificēt un klasificēt saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru – preču apraksts ir parastais komerciālais preču apraksts.²¹

Ja Savienības tranzīta procedūras izmantotājam vai TIR karnetes turētājam objektīvu iemeslu dēļ nav pietiekamas informācijas par precēm, lai norādītu precīzu preču aprakstu, kas ļautu klasificēt preces saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru, viņš ir tiesīgs norādīt tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 33. ailē HS preču kodu (6 zīmes). Tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas vienā preču pozīcijā norāda preces, kas klasificējamās ar vienu atbilstošo HS preču kodu (6 zīmes).

Savukārt gadījumos, kad TIR karnetes turētājs TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā (katrā preču pozīcijā) vai Savienības tranzīta procedūras izmantotājs tranzīta deklarācijā (katrā preču pozīcijā) ir norādījis precīzu preču aprakstu, kas ļauj identificēt un klasificēt preces saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru, HS preču koda norādīšana TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā un tranzīta deklarācijā nav obligāta.

²¹ TDA 9. pielikuma C.1. papildinājuma II sadaļas “A” punkta “31. aile” punkts.

Gadījumos, kad Savienības tranzīta procedūras izmantotājam vai TIR karnetes turētājam objektīvu iemeslu dēļ nav pieejams detalizēts preču apraksts vai nav iespējams norādīt HS preču kodu (6 zīmes), preču aprakstam jābūt pietiekamam, lai varētu preces sagrupēt pēc to veida (piemēram, “apģērbi”, “apavi” vai “auto detaļas”), bet šādos gadījumos, lai nodrošinātu iespējamā muitas maksājumu parāda nomaksāšanu SMK 233.panta pirmajā punktā minēto nosacījumu neizpildes gadījumā, Savienības tranzīta procedūras izmantotāja pienākums ir iesniegt galvojumu iespējamā muitas parāda apmērā, kurš aprēķināts, izmantojot attiecīgās ES Kombinētās nomenklatūras nodaļas esošo preču tarifa klasifikāciju ar visaugstāko ievadmuitas nodokļa pamatlikmi (piemēram, “apģērbi” (61., 62. vai 63. nodaļa) – visaugstākā likme – 12 %, “apavi” (64. nodaļa) – visaugstākā likme – 17 %, “auto detaļas” (87. nodaļa) – visaugstākā likme – 4,5 %). Minētajā situācijā tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas vienā preču pozīcijā norāda tās preces, kas klasificējamas vienā ES Kombinētās nomenklatūras nodaļā (2 zīmes).

Savukārt pēc vispārīga preces apraksta, piemēram, “plaša patēriņa preces”, “rūpniecības preces” vai “instrumenti”, preces nevar identificēt un korekti klasificēt saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru. TIR karnetes elektroniskās deklarācijas vai Savienības tranzīta deklarācijas ar šādu preces aprakstu tiks noraidītas precizēšanai.

Ekspress pārvadātāji²² – Pasta likuma 6. panta otrās daļas 4. punktā un 20. pantā noteiktie pasta komersanti (eksprespasts, Latvijas Republikā reģistrētais universālā pasta pakalpojuma sniedzējs), piemērojot tranzīta procedūru liela daudzuma sīkpacku²³ (kur katras sīkpackas svars ir līdz diviem kilogramiem) preču pārvadājumiem, tranzīta deklarācijā var norādīt vispārējo preču aprakstu – “Ekspress sūtījumu saliktā krava” (norādot visas preces vienā preču pozīcijā), nenorādot detalizētu informāciju par katru preci, ja tiek izpildīti visi minētie nosacījumi:

- persona ir reģistrēta Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (Regulators) Reģistrēto pasta komersantu sarakstā (izņemot Latvijas Republikā reģistrēto universālā pasta pakalpojuma sniedzēju);²⁴

- persona ir saņēmusi un, piemērojot minētajām precēm tranzīta procedūru, izmanto Atzītā nosūtītāja atļauju, vai persona ir Atzītā uzņēmēja (AEO) statusa turētāja un tranzīta procedūru noformē muitas iestādē (izņemot gadījumos, ja procedūru piesaka Latvijas Republikā reģistrētais universālā pasta pakalpojuma sniedzējs);

- tranzīta deklarācijas 31. ailē (“Iepakojumi un preču apraksts”) ir norādīts “Ekspress sūtījumu saliktā krava. Sk. dokumentu Nr. ²⁵”;

²² Operators, kas nodrošina integrētus pakalpojumus, kuros ietverta paku savākšana, pārvadāšana, muitas formalitāšu kārtošana un piegāde paātrinātā režīmā/noteiktā laikā, vienlaikus sekojot līdzi to atrašanās vietai un saglabājot kontroli pār tiem visā pakalpojuma sniegšanas laikā (DA. 1. panta 47. punkts).

²³ Ekspress sūtījums – atsevišķs priekšmets, ko sūta ekspress pārvadātājs vai tā atbildībā (DA. 1. panta 46. punkts).

²⁴ Publicēts internetā <https://www.sprk.gov.lv/content/registresana-1> (sadaļa – Reģistrēto komersantu saraksts).

²⁵ Norāda preču pavaddokumenta, kurš satur detalizētu informāciju par visām precēm, numuru.

- tranzīta deklarācijas 44.2. ailei “Pievienotie dokumenti”, izmantojot atbilstošo dokumenta kodu (ja klasifikatorā nav norādīts dokumentam atbilstošais kods, izmanto kodu “ZZZ – cits”) un norādot pievienotā dokumenta numuru, elektroniskā veidā²⁶ pievienots preču pavaddokuments, kurš satur detalizētu informāciju par visām precēm (preču apraksts, kas atbilst noteiktajam, preču svars, preču daudzums un sūtījuma unikālais identifikācijas numurs (izsekošanas numurs));

- uz katras sīkpakas (ekspres sūtījuma) iepakojuma ir norādīts²⁷ sūtījuma unikālais identifikācijas numurs (izsekošanas numurs), kas atbilstoši ekspres pārvadātāja uzskaitē ļauj identificēt sūtījumu un iegūt tā datus (nosūtītājs, saņēmējs, preces sūtījumā u.c. dati).

Ja tranzīta deklarāciju noformē, piemērojot minēto vienkāršojumu, tranzīta deklarācijas ailē “Preču skaits” uzrādāms preču kopējais skaits “1”.

Ja ekspres pārvadātājs identificē ekspres sūtījumu saliktajā kravā:

- preces, uz kurām attiecas tranzīta pārvietošanas ierobežojumi, – minētos sūtījumus norāda tranzīta deklarācijas atsevišķā preču pozīcijā vai atsevišķā tranzīta deklarācijā, pievienojot tranzīta procedūras piemērošanai nepieciešamos dokumentus (atļaujas, licences – atbilstoši noteiktajiem ierobežojumiem);

- preces, kuru pārvietošana Eiropas Savienībā ir aizliegta, – ekspres pārvadātājs par minēto informē nosūtītāja muitas iestādi.

11. Preču bruto svars (35. aile)

Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 35. ailē “Bruto svars” jāuzrāda preču bruto svars kilogramos. Bruto svars ir preču kopējais svars ar visu iepakojumu, neskaitot konteinerus un citādu transporta aprīkojumu.²⁸

Ja autopārvadājumos preču transportēšanai tiek izmantots šāds transporta aprīkojums²⁹:

- daudzkārtēji izmantojamais transportēšanas aprīkojums ar identifikācijas numuriem (piemēram, specializētie kravas stiprinājumi vai uzkabes), kuru pēc preču izkraušanas nosūta atpakaļ preču nosūtītājam, – VSID transportēšanas aprīkojumu neiekļauj preču bruto svarā (deklarācijas 35. ailē). Informāciju par aprīkojumu norāda tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 31.4. ailē “Nosaukums”, pēc preču apraksta (piemēram, “Transportēšanas aprīkojums, identif. Nr. AA010203 (2000 kg) pēc preču izkraušanas tiek nosūtīts preču nosūtītājam”);

- daudzkārtēji izmantojamais transportēšanas aprīkojums bez identifikācijas numuriem (t.sk. gadījumos, ja aprīkojuma identifikācijas numuri nav norādīti

²⁶ Piemēram, skenēts dokuments.

²⁷ Piemēram, ekspres pārvadātāja uzlīme.

²⁸ TDA 9. pielikuma C.1. papildinājuma II sadaļas “A” punkta “35. aile” punkts.

²⁹ Informāciju par transportēšanas aprīkojumu un aprīkojuma izsniegšanu saņēmējam vai nosūtītājam nosūtītājam norāda transporta dokumentos (CMR) vai citos dokumentos (rēķins, iepakojumu lapas).

pavaddokumentos), kuru pēc preču izkraušanas nosūta atpakaļ preču nosūtītājam, – transportēšanas aprīkojumu neiekļauj preču bruto svarā (deklarācijas 35. ailē). Aprīkojumu norāda tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas atsevišķā preču pozīcijā (ailē 31.3.1. “Iepakojuma veids” izmanto iepakojuma veidu “NE – neiepakots vai nefasēts” un uzrāda gabalu skaitu ailē 31.3.4.);

- paletes un vienreizēji izmantojamais aprīkojums (piemēram, brusas, naglas, stieples, starplikas), kuru preču nosūtītājs nodod bez atlīdzības preču saņēmējam, – paletes vai transportēšanas aprīkojumu iekļauj preču bruto svarā un kopējo bruto svaru norāda tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 35. ailē;

- paletes vai cits transportēšanas aprīkojums, kas norādīts pavaddokumentos kā prece (aprīkojuma vērtība pavaddokumentos norādīta atsevišķi), – paletes vai citu transportēšanas aprīkojumu norāda tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas atsevišķā preču pozīcijā (ailē 31.3.1. “Iepakojuma veids” izmanto iepakojuma veidu “NE – neiepakots vai nefasēts” un uzrāda gabalu skaitu ailē 31.3.4.).

Ja preču transportēšanai pa dzelzceļu tiek izmantots šāds transporta aprīkojums³⁰:

- daudzkārtēji izmantojamais transportēšanas aprīkojums (piemēram, specializētie kravas stiprinājumi vai uzkabes), kuru pēc preču izkraušanas nosūta atpakaļ preču nosūtītājam, – transportēšanas aprīkojumu neiekļauj preču bruto svarā (deklarācijas 35. ailē), informāciju par aprīkojumu norāda tranzīta deklarācijas 31.4. ailē “Nosaukums”, pēc preču apraksta (piemēram, “Transportēšanas aprīkojums (2000 kg) pēc preču izkraušanas tiek nosūtīts preču nosūtītājam”);

- paletes un vienreizēji izmantojamais aprīkojums (piemēram, brusas, naglas, stieples, starplikas), kuru preču nosūtītājs nodod bez atlīdzības preču saņēmējam, – paletes vai transportēšanas aprīkojumu iekļauj preču bruto svarā un kopējo bruto svaru norāda tranzīta deklarācijas 35. ailē;

- paletes vai cits transportēšanas aprīkojums, norādīts pavaddokumentos kā prece (aprīkojuma vērtība pavaddokumentos norādīta atsevišķi), – paletes vai citu transportēšanas aprīkojums norāda atsevišķā preču pozīcijā (ailē 31.3.1. “Iepakojuma veids” izmanto iepakojuma veidu “NE – neiepakots vai nefasēts” un uzrāda gabalu skaitu ailē 31.3.4.).

12. Preču neto svars (38. aile)

Tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 38. aile “Neto svars” jāaizpilda tikai tad, ja to nosaka Savienības tiesību akti.³¹

³⁰ Informāciju par transportēšanas aprīkojumu un aprīkojuma izsniegšanu saņēmējam vai nosūtītājam nosūtītājam norāda SMGS pavadzīmē vai citos dokumentos (rēķins, iepakojumu lapas).

³¹ TDA 9. pielikuma C.1. papildinājuma I sadaļa.

Sakarā ar to, ka spēkā esošie Savienības tiesību akti pašlaik nenosaka gadījumus, kad tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 38. aile ir obligāti aizpildāma, piemērojot tranzīta procedūru, minēto aili ir atļauts neaizpildīt.

Gadījumos, ja Savienības tranzīta procedūras izmantotājs vai TIR karnetes turētājs ir aizpildījis tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 38. aili, ailē norādītajai informācijai jāatbilst faktiskajai informācijai par preču neto svaru.

13. Iepriekšējais muitas dokuments (40. aile)

Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 40. ailē jāuzrāda iepriekšējā muitas dokumenta kods un numurs:

- eksporta, reeksporta, tranzīta, ievešanas kopsavilkuma vai pagaidu uzglabāšanas deklarācijas numurs;
- muitas procedūras – uzglabāšana brīvajā zonā – piemērošanas gadījumā apzīmējums “BZ” un brīvās zonas uzņēmuma pilns nosaukums (piemēram, “BZ – SIA Abcd”).

Gadījumā, kad vienā preču pozīcijā tiek norādītas preces ar dažādiem/vairākiem iepriekšējiem muitas dokumentiem (piemēram, vairākas reeksporta deklarācijas), pie attiecīgās preču pozīcijas jāuzrāda visu iepriekšējo muitas dokumentu numuri.

Ja tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 40. ailē nav iespējams norādīt visus iepriekšējos muitas dokumentus³², tad:

- tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 40. ailē izvēlas no klasifikatora atbilstošo dokumenta kodu (piemēram, reeksporta deklarācijas gadījumā – “EX”, “EU”; eksporta deklarācijas gadījumā – “EX”, “EU”, “CO”; “BZ” gadījumā – “ZZZ” un pagaidu uzglabāšanas gadījumā – “337”). Gadījumā, ja ir dažādi dokumenti (piemēram, “EX” un “337”), norāda “ZZZ”), norāda atsauci uz tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 44. aili (piemēram, “sk. 44. aili”), un
- tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 44. ailē norāda visu iepriekšējo muitas dokumentu numurus – 44.2.1. ailē “Pievienotā dokumenta tips” izvēlas no klasifikatora dokumenta kodu: reeksporta un eksporta deklarācijas gadījumā – “830”; “BZ” gadījumā – “ZZZ” un pagaidu uzglabāšanas deklarācijas gadījumā – “ZZZ”.

³² EMDAS TKS tranzīta deklarācijā pie katras preču pozīcijas iespējams norādīt: 40. ailē – līdz 9 dokumentiem, savukārt 44. ailē – līdz 99 dokumentiem.

14. Pievienojamie dokumenti (44. aile)

14.1. Dokumenti

Tranzīta deklarācijā vai TIR karnetē norādītajām precēm jāatbilst iepriekšējā muitas dokumentā (piemēram, reeksporta deklarācijā vai pagaidu uzglabāšanas deklarācijā) deklarētajām precēm. Deklarētājam jānodrošina, ka muitas deklarācijas iesniegšanas brīdī pavaddokumenti, kas vajadzīgi, lai varētu piemērot noteikumus, ar kuriem reglamentē muitas procedūru, ir pieejami muitas dienestiem.³³

Piemērojot tranzīta procedūru, nepieciešams iesniegt pārvadājuma un komerciālos dokumentus, kuros norādīta informācija par precēm un pārvadājumu, kā arī pamatojoties uz kuriem persona ir tiesīga rīkoties ar precēm (piemēram, saskaņā ar noslēgto preču pārvadājumu līgumu, noformējot CMR) un piemērot precēm tranzīta procedūru.

Tranzīta procedūras piemērošanas gadījumā pie tādiem dokumentiem var tikt pieskaitīti:

- pilnvarojums pilnvarniekam pārstāvēt muitas iestādēs (t.sk. pieteikt muitas procedūras) pilnvarotāju (piemēram, pilnvarojums transporta uzņēmuma darbiniekam pārstāvēt darba devēju);
- pārvadājuma dokuments (piemēram, CMR);
- dokuments vai dokumenti, pēc kuriem var identificēt preces, aprēķināt iespējamo muitas maksājumu parādu vai pārbaudīt iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķinu (piemēram, rēķins, *Invoice*);
- iepriekšējais (muitas noteikumos atzītā) preču izmantošanas veida piemērošanu apliecinošs dokuments (reeksporta, tranzīta deklarācija u.c.);
- aprēķins par muitas nodokļa, pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa parādu, kas varētu rasties, izņemot gadījumos, kad iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins nav jāiesniedz;
- atbilstošajos gadījumos – citi tranzīta procedūras piemērošanai nepieciešamie dokumenti (atļaujas, licences).

Personai pirms preču pieteikšanas (EMDAS TKS) tranzīta procedūrai nepieciešams pārliecināties ITVS (*atsevišķi pasākumi tranzīta procedūrai ITVS nav norādīti, tādējādi nepieciešams pārliecināties, izmantojot zemteksta piezīmēs norādīto informāciju gan importa, gan eksporta procedūrai*), vai uz precēm nav attiecināmi ierobežojošie vai aizliedzošie pasākumi³⁴, jo no tā var mainīties tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai pievienojamo dokumentu kopums. Ir preču grupas, kur arī tranzīta procedūras piemērošanas gadījumā

³³ SMK 163. panta 1. punkts.

³⁴ SMK 134. panta 1. punkts un 267. panta 3. punkts.

nepieciešamas atļaujas/licences³⁵, piemēram, narkotisko vielu prekursori, CITES preces, stratēģiskas nozīmes preces, narkotiskās un psihotropās vielas un zāles u.c.

TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 44. ailē jāuzrāda Transportlīdzekļa atestācijas sertifikāta (kravas pārvadāšanai ar muitas plombām) numurs (izvēlas no klasifikatora dokumenta kodu “ZZZ”), izņemot TIR konvencijā noteiktos gadījumos, kad transportlīdzekļa atestācijas sertifikāts nav nepieciešams (piemēram, smagsvara/lielgabarīta vai dzīvu dzīvnieku kravu pārvadājumi).

14.2. Iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins

Procedūras izmantotājam, piesakot Savienības vai Kopīgo tranzīta procedūru, jāiesniedz nosūtītāja muitas iestādei iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins.³⁶

Iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins nav jāiesniedz³⁷, ja ir ievēroti visi minētie nosacījumi:

- Savienības vai Kopīgo tranzīta procedūru piemēro, izmantojot atzītā nosūtītāja statusu;
- procedūras izmantotājs ir dzelzceļa uzņēmums vai atzītais uzņēmējs;
- procedūras izmantotājs ir izstrādājis un saskaņojis ar Valsts ieņēmumu dienestu muitas galvojumu izmantošanas uzraudzības kārtību.

Ja atbilstoši normatīvajiem aktiem procedūras izmantotājs ir atbrīvots no muitas maksājumu parāda par PVN galvojuma iesniegšanas, iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķinā kā PVN iespējamā parāda summu norāda “0 EUR”.³⁸

TIR karnetes turētājam, ja TIR procedūra tiek pieteikta ārpus Savienības precēm (pēc reeksporta, pagaidu uzglabāšanas piemērošanas vai – ja iepriekšēja muitas procedūra – tranzīts, uzglabāšana brīvajā zonā), jāiesniedz nosūtītāja muitas iestādei iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins. Iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins nav jāiesniedz, ja TIR procedūru piesaka tikai eksporta procedūrā izlaistām precēm.³⁹

Nosūtītāja muitas iestāde var atbrīvot TIR karnetes turētāju no pienākuma iesniegt iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķinu, ja, pamatojoties uz TIR karnetei pievienotajiem dokumentiem un kravas saturu, ir viegli konstatējams, ka ārpus Savienības preču iespējamais muitas maksājumu parāds nepārsniedz 100 000 EUR.

Ja TIR procedūru piemēro eksporta procedūrā izlaistām precēm un ārpus Savienības precēm (“salikta krava”), iespējamā muitas maksājumu parāda

³⁵ Sīkāk par ierobežojumiem un aizliegumiem skatīt <https://www.vid.gov.lv/lv/ierobezojumi-un-aizliegumi-precu-parvietosana>.

³⁶ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 5. punkts.

³⁷ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 7. punkts.

³⁸ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 6. punkts.

³⁹ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 54. punkts.

aprēķinā norāda informāciju par iespējamo muitas maksājumu parādu tikai par ārpussavienības precēm.

Ja TIR karnetes turētājam objektīvu iemeslu dēļ nav pietiekamas informācijas par precēm, lai precīzi aprēķinātu iespējamo muitas maksājumu parādu, tad iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķinam jāizmanto to preču tarifu klasifikācija saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru, kurām noteikta visaugstākā ievadmuitas nodokļa likme.

Nosakot iespējamo muitas maksājumu parādu, jāņem vērā attiecīgai precei piemērojamie nodokļi, to likme un aprēķina bāze, kas var būt:

- preces vērtība (ņemot vērā gan preces, gan preču piegādes u.c. izmaksas), ja piemērojami procentuālie nodokļi (ievedmuitas nodoklis, PVN);
- preces daudzums attiecīgās mērvienībās, ja piemērojami specifiskie nodokļi (ievedmuitas nodoklis, akcīzes nodoklis).

Sagatavojot iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķinu, jāpārlicinās, ka:

- procentuālās ievadmuitas likmes piemērošanai par pamatu ņemta preču vērtība, kas norādīta atbilstošajā preču rēķinā vai citā komerciālā dokumentā, kurā norādīta informācija par preču cenu un kopējo vērtību ar pieskaitāmajām izmaksām;
- pareizi noteikti akcīzes nodokļa (ja tāds ir maksājams) aprēķinam nepieciešamie parametri (attiecīgajā likmē noteiktās mērvienības un preces daudzums, kas izteikts šajās mērvienībās);
- PVN aprēķināts no summas, kuru veido preču vērtība kopā ar aprēķināto ievadmuitas nodokli un akcīzes nodokli (ja tāds ir maksājams).

Nosūtītāja muitas iestādes amatpersona pārbauda iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķinu, lai pārlicinātos, ka aprēķinātā summa atbilst iespējamam muitas maksājumu parādam un iespējamais muitas maksājumu parāds ir nodrošināts, iesniedzot galvojumu (vispārējais galvojums, vienreizējais galvojums, vienreizējā galvojuma kvīts, skaidras naudas iemaksa).

14.3. Preču vērtība, piegādes u.c. izmaksas

Tranzīta procedūras piemērošanas gadījumā preču vērtība iespējamā muitas maksājumu parāda noteikšanai ir nosakāma vienkāršotā veidā – darījuma vērtība⁴⁰ – faktiski samaksātā vai maksājamā cena par precēm, kas norādīta atbilstošajā preču rēķinā vai citā komerciālā dokumentā.

Ja Savienības tranzīta procedūru piemēro muitas iestādē uz sauszemes ārējās robežas (ievdot preces no trešās valsts), nosakot iespējamo muitas maksājumu parādu, darījuma vērtībai (preces cena) pieskaita:

⁴⁰ SMK 70. panta 1. punkts.

- preču pārvadāšanas izmaksas līdz vietai, kur preces tiek ievestas Savienības muitas teritorijā (nosūtītāja muitas iestāde), – ja preču pavaddokumentos ir norādīti “EXW” vai “FCA” – nosūtīšanas vieta trešajā valstī – “Incoterms”⁴¹ preču piegādes noteikumi;

- citas ar preču piegādi saistītās izmaksas (apdrošināšana, preču pārkraušana u.c.), pārvietojot preces līdz vietai, kur preces tiek ievestas Savienības muitas teritorijā (nosūtītāja muitas iestāde), – ja preču pavaddokumentos ir norādīta informācija par minētajām izmaksām.

Ja, nosakot iespējamo muitas maksājumu parādu, darījuma vērtībai (preces cena) pieskaita pārvadāšanas vai citas izmaksas, Savienības tranzīta deklarācijai pievieno dokumentus, kuros norādīta informācija par minētajām izmaksām (piemēram, pārvadātāja rēķins, preču saņēmēja vai Savienības tranzīta procedūras izmantotāja sagatavotais dokuments par pārvadāšanas izmaksām līdz vietai, kur preces tiek ievestas Savienības muitas teritorijā).

14.4. Dokumentu pievienošana Savienības tranzīta deklarācijai un TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskā veidā

Visu informācijas apmaiņu starp muitas dienestiem un starp uzņēmējiem un muitas dienestiem, t.sk. attiecībā uz muitas deklarācijām, kā arī šādas informācijas glabāšanu, veic, kā paredzēts tiesību aktos muitas jomā, izmantojot elektroniskās datu apstrādes metodes.⁴²

Atbilstoši minētajam personai, piemērojot tranzīta procedūru, tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai jāpievieno 44.2. ailē “Pievienotie dokumenti” norādītie pavaddokumenti (tranzīta procedūras piemērošanai nepieciešamie dokumenti, sk. apakšsadaļu “14.1. Dokumenti”) elektroniskā⁴³ veidā.

Ņemot vērā dzelzceļa pārvadājumu specifiku, gadījumos, kad Savienības tranzīta procedūras izmantotājs ir dzelzceļa uzņēmums, 44.2. ailē “Pievienotie dokumenti” norādītos pavaddokumentus atļauts nepievienot elektroniskā veidā (izņemot gadījumā, ja ir jāpievieno “vagonu saraksts”).

Muitas dokumenti⁴⁴, kas noformēti EMDAS un elektroniski ir pieejami attiecīgās muitas iestādes amatpersonai vai TRACES, noformētais VSID jāuzrāda, bet elektroniskā veidā deklarācijai nav jāpievieno.

Muitas iestādes amatpersonai elektroniski pieejami tikai muitas dokumenti, kuri noformēti konkrētajā muitas iestādē vai adresēti konkrētajai muitas iestādei,

⁴¹ “Incoterms 2010” vai “Incoterms 2020” preču piegādes noteikumi.

⁴² SMK 6. panta 1. punkts.

⁴³ Tranzīta deklarācijai un TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai iespējams pievienot elektroniskos dokumentus šādos datņu formātos: *.pdf, .doc, .docx, .xls, .xlsx, .png, .jpeg, .jpg, .gif, .tiff, .tif, .avi, .flv, .wmv, .mov, .mp4, .mkv, .ogg, .xml, .zip, .rar, .7z, .ods, .odt, .txt, .edoc, .msg*.

Vienas pievienotās datnes lielums nevar pārsniegt 2,86 MB, kā arī vienai preču pozīcijai var pievienot līdz 99 datnēm.

⁴⁴ Muitas, pagaidu uzglabāšanas, reeksporta, ievēšanas kopsavilkuma vai izvešanas kopsavilkuma deklarācijas.

kas ir deklarētā un/vai faktiskā izvešanas, galamērķa vai cita iesaistītā muitas iestāde.

Pieņemtai tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskus dokumentus iespējams pievienot, deklarācijai atrodoties labošanas režīmā.

Tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 40. ailē “Kopsavilkuma deklarācija/Iepriekšējais dokuments” norāda tikai dokumenta numuru, nepievienojot dokumentu elektroniskā veidā. Pēc muitas amatpersonas pieprasījuma iepriekšējos dokumentus, kas elektroniski nav pieejami nosūtītāja muitas iestādes amatpersonai, pievieno elektroniskā veidā 44.2. ailē.

Persona, kura iesniedz vai uzrāda dokumentus muitas iestādei, glabā šādus dokumentus vismaz trīs gadus⁴⁵. Minētais nosacījums jāizpilda arī tad, ja dokumenti muitas iestādei iesūtīti elektroniskā veidā.

15. Atzītā nosūtītāja un pilnvarotā nosūtītāja TIR procedūrā pienākums norādīt preču atrašanās vietu

Atzītajam nosūtītājam tranzīta deklarācijas 30. ailē un pilnvarotajam nosūtītājam TIR procedūrā – TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 30. ailē – jānorāda atļaujā norādītais telpas vai teritorijas identifikators (turpmāk – identifikators), kas nosauc preču faktisko atrašanās vietu, piemērojot tranzīta procedūru (identifikators jāuzrāda EMDAS TKS sadaļas “Apkopojošā informācija” laukā “Preču atrašanās vietas kods”).

Gadījumos, kad tranzīta procedūra (t.sk. TIR procedūra) tiek piemērota ārpus faktiskās nosūtītāja muitas iestādes darba laika, atļaujas turētājam jāuzrāda uzraudzības muitas iestādes kods (saskaņā ar atļauju noteiktā uzraudzības muitas iestāde ārpus faktiskās nosūtītāja muitas iestādes darba laika) un identifikators, kas atbilst faktiskajai preču atrašanās vietai. Piemēram, ja krava atrodas Jelgavā, kam ārpus muitas iestādes darba laika noteikta uzraudzības muitas iestāde Rīgas brīvdostas MKP 0210, jāuzrāda nosūtītāja muitas iestāde LV000210 un identifikators, kas atbilst Jelgavas MKP.

16. Galvojums tranzīta procedūrai

Savienības tranzīta procedūras nodrošināšanai galvojumu saskaņā ar SMK 92. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu sniedz ar skaidras naudas iemaksu vai ar galvnieka saistībām:

⁴⁵ SMK 51. panta 1. punkta pirmā daļa.

- vienreizējo galvojumu, ko saskaņā ar IA 151. panta 5. punktu sniedz, izmantojot IA 32–01. pielikumā norādīto veidlapu “Galvinieka saistības – vienreizējs galvojums”;

- vispārējo galvojumu, ko saskaņā ar IA 151. panta 6. punktu sniedz, izmantojot IA 32–03. pielikumā norādīto veidlapu “Galvinieka saistības – vispārējais galvojums”.

Ja galvojumu sniedz ar galvinieka saistībām – vispārējo galvojumu –, personai, lai piemērotu Savienības tranzīta procedūru, ir jāsaņem atļauja izmantot vispārējo galvojumu vai vispārējo galvojumu ar samazināto summu (jeb vispārējā galvojuma atļauja).

Informāciju par nosacījumiem vispārējā galvojuma atļauju saņemšanai sk. VID tīmekļvietnes sadaļā [“Muitas galvojumi”](#).

IV. Formalitātes nosūtītāja muitas iestādē

17. *Tranzīta procedūras pieteikšana un preču uzrādīšana*

17.1. *Personas tiesības pieteikt tranzīta procedūru un uzrādīt preces*

Tranzīta deklarāciju iesniedz persona, kas spēj iesniegt visu tranzīta procedūras piemērošanai nepieciešamo informāciju un uzrādīt preces vai nodrošināt to uzrādīšanu muitas iestādei.⁴⁶

Savienības tranzīta procedūru piesaka, iesniedzot tranzīta deklarāciju⁴⁷ EMDAS un uzrādot preces nosūtītāja muitas iestādei.

Ja persona, kura iesniedz tranzīta deklarāciju un Savienības tranzīta procedūras izmantotājs ir dažādas personas, tranzīta deklarācijas iesniegšanai EMDAS nepieciešams pilnvarojums⁴⁸ no Savienības tranzīta procedūras izmantotāja. Pilnvarojums nav nepieciešams fiziskajai personai⁴⁹, kura faktiski EMDAS veic deklarācijas iesniegšanai nepieciešamās darbības, izmantojot Savienības tranzīta procedūras izmantotāja galvojuma autentifikācijas pieejas kodu⁵⁰.

Personai, kura nogādā preces un transportlīdzekli uzrādīšanai nosūtītāja muitas iestādē, nav nepieciešams pilnvarojums no Savienības tranzīta procedūras izmantotāja, ja attiecīgā persona neveic darbības (piemēram, neiesniedz papildus dokumentus), kuras var radīt tiesiskas sekas Savienības tranzīta procedūras izmantotājam.

Piemērojot TIR procedūru, procedūras izmantotājs ir TIR karnetes turētājs. TIR procedūru piesaka, iesniedzot nosūtītāja vai ieviešanas muitas iestādei TIR karneti, EMDAS iesniedzot TIR karnetes elektronisko deklarāciju (pievieno dokumentus) un uzrādot preces muitas iestādei.

⁴⁶ SMK 170. panta 1. punkts. Preces ir personas īpašumā vai faktiskā valdījumā (pārvadātājs – saskaņā ar noslēgto pārvadājuma līgumu).

⁴⁷ Deklarācijai elektroniski pievieno nepieciešamos dokumentus.

⁴⁸ Deklarācijai elektroniski pievieno pilnvaru.

⁴⁹ Piemēram, Savienības tranzīta procedūras izmantotāja vai tā pilnvarotās personas darbinieks.

⁵⁰ Savienības tranzīta procedūras izmantotājam procedūras piemērošanai jāiesniedz galvojums (SMK 233. panta 1. punkta c) apakšpunkts). Vienreizējā vai vispārējā galvojuma izmantošanai EMDAS piemēro elektroniskos autentifikācijas līdzekļus (Savienības tranzīta procedūras izmantotājam izsniegtais galvojuma pieejas kods). Savienības tranzīta procedūras izmantotājam jānodrošina, ka galvojuma dati (t.sk. pieejas kods) netiek nodoti trešajai personai. Minētos datus Savienības tranzīta procedūras izmantotājs paziņo tikai personai, kurai uzdod datu iesniegšanu EMDAS. Iesniedzot kā galvojumu skaidras naudas iemaksu (drošības nauda), galvojuma autentifikācijas elektroniskie līdzekļi (pieejas kods) netiek izmantoti.

Transportlīdzekļa vadītājam (kā TIR karnetes turētāja pārstāvim) nav nepieciešams atsevišķs pilnvarojums pārstāvēt TIR karnetes turētāju muitas iestādēs (iesniegt TIR karneti un uzrādīt transportlīdzekli, preces).⁵¹

TIR karnetes turētājs var pilnvarot citu personu⁵² TIR karnetes turētāja vārdā un uzdevumā iesniegt EMDAS TIR karnetes elektronisko deklarāciju.

Lai pilnvarai būtu juridisks spēks, tai jāatbilst noteiktajām prasībām: pilnvarā jābūt norādītam tās izdevēja nosaukumam, izdošanas datumam, pilnvarai jābūt parakstītai⁵³ (t.sk. ar elektronisko parakstu).

Pilnvaras, ko izsniegusi juridiskā persona, rekvizītā “paraksts” iekļauj dokumenta parakstītāja amata nosaukumu, attiecīgās amatpersonas personisko parakstu un amatpersonas personiskā paraksta atšifrējumu.⁵⁴

Pilnvaru pievieno tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskā veidā.

17.2. Preču uzrādīšana, piemērojot tranzīta procedūru

Personai, piesakot tranzīta procedūru, preces un transportlīdzeklis jāuzrāda nosūtītāja muitas iestādē.⁵⁵

Persona, kas saņēmusi atzītā nosūtītāja atļauju⁵⁶ (Savienības tranzīta procedūra) vai pilnvarotā nosūtītāja TIR procedūrā atļauju⁵⁷, ir tiesīga piemērot tranzīta procedūru, neuzrādot preces nosūtītāja muitas iestādei (transportlīdzeklis ar precēm atrodas atļaujā norādītajā vietā).

18. Tranzīta procedūras piemērošana Pārtikas un veterinārā dienesta kontrolei pakļautām precēm

Personai pirms preču pieteikšanas (EMDAS TKS) tranzīta procedūrai jāpārliedzinās ITVS, vai uz precēm nav attiecināmi ierobežojošie vai aizliedzošie

⁵¹ TIR karnetes turētājam jānodrošina, lai viņam izsniegtās TIR karnetes netiek nodotas trešajai personai. Šādi noteikumi ir iekļauti Starptautiskās Autopārvadātāju savienības (IRU) izstrādātajā *Saistību deklarācijā pārvadātāja uzņemšanai TIR sistēmā un tiesību iegūšanai parasto TIR karnešu izmantošanai* (noteikta saskaņā ar TIR konvencijas 9. pielikuma II. daļas 1. punkta e) apakšpunktu. Deklarācijas 3., 7., 15., 21. un 31. punkts). TIR karnetes turētāja pienākums ir informēt nacionālo garantijas asociāciju (informē IRU) par gadījumiem, kad TIR karnete varēja nonākt trešās personas rīcībā (IRU elektroniski anulē TIR karneti kā galvojuma dokumentu un TIR karneti nav iespējams noformēt EMDAS (nav derīgs galvojums)).

⁵² Pilnvarojums TIR kartes datu iesniegšanai EMDAS nav nepieciešams, ja TIR karnetes turētājs datu iesniegšanai izmanto TIR-EPD un EMDAS sistēmu savienojumu. Minētajos gadījumos TIR karnetes elektroniskās deklarācijas galvenē norādītā LRN numura pirmie 14 cipari ir 00000HU0002200. TIR karnetes turētājs var pilnvarot citu personu iesniegt EMDAS TIR karnetes elektronisko deklarāciju – uzņēmumu, kurš robežšķērsošanas vietā sniedz šādus pakalpojumus (procedūras izmantotājs ir TIR karnetes turētājs. Līgumu (par datu iesniegšanu) pievieno TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai).

⁵³ Dokumentu juridiskā spēka likuma 4. panta pirmā daļa.

⁵⁴ Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumi Nr. 558 “Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība”.

⁵⁵ SMK 159. panta 3. punkts, 226. un 227. pants (Savienības tranzīta procedūra); TIR konvencijas 19. pants (TIR procedūra).

⁵⁶ SMK 233. panta 4. punkta a) apakšpunkts.

⁵⁷ Muitas likuma 23. pants.

pasākumi, tostarp, ka preces nav pakļautas PVD kontrolei.⁵⁸

Ja atbilstoši ITVS datiem preces ir pakļautas PVD kontrolei, tranzīta procedūru ir atļauts piemērot:

1) ja tiek uzrādīts atbilstošs VSID⁵⁹ ar lēmumu atļaut preču ievešanu brīvam apgrozījumam (pozitīvs PVD lēmums);

2) ja tiek uzrādīts atbilstošs VSID, kas paredz ievešanas nosacījumus, – ierobežojošs PVD lēmums;

3) ja robežšķērsošanas vietā tiek uzrādīts atbilstošs transportlīdzekļa kontroles talons ar PVD atzīmi/spiedogu, ka PVD kontrole nav nepieciešama (neviens no posmiem nav piemērojama);

4) ja piemērotais pavaddokumenta atceļošais kods ir korekti izmantots un PVD kontrole nav nepieciešama;

5) barības un pārtikas, kas nav dzīvnieku izcelsmes barība un pārtika, ievešanas gadījumā – bez preču pakļaušanas PVD pārtikas nekaitīguma kontrolei⁶⁰, ja tranzīta procedūru piesaka vienā muitas iestādē uz ES ārējās robežas un tranzīta deklarācijā norādītā galamērķa muitas iestāde ir cita muitas iestāde uz ES ārējās robežas (VSID-D dokuments nav nepieciešams).

Piemērojot tranzīta procedūru PVD kontrolei pakļautajām precēm, jārikojas saskaņā ar VSID norādīto lēmumu.⁶¹ VSID apliecina PVD kontroles rezultātus un tālāk veicamās darbības vai to ierobežojumus.

Tranzīta procedūru ir atļauts piemērot PVD kontrolei pakļautajām precēm, ja VSID norādīts šāds ierobežojošais PVD lēmums:

a) VSID-DZ – II.11. ailē – “Tranzītam”;

b) VSID-P – II.11. ailē – “Tranzītam” vai II.14. ailē – “Prasībām neatbilstošas preces ievešanai īpaši apstiprinātā muitas noliktavā vai brīvā zonā vai uz kuģi”;

c) VSID-D – II.6. vai II.16. ailē – “NAV ATĻAUTS”:

- “Pārsūtīšana (noraidīšana)” vai

- “Iznīcināšana”, vai

- “Pārveidošana”, vai

⁵⁸ Papildus informācijai: dzīvu dzīvnieku, preču un produktu veterinārā, pārtikas nekaitīguma, nepārtikas preču drošuma un fitosanitārā kontrole (informācijai sk. <http://www.pvd.gov.lv/partikas-un-veterinarais-dienests/statiskas-lapas/robezkontrolu/kontrolu-veidi-un-prasibas?nid=2231#jump>).

⁵⁹ VSID-P, VSID-DZ, VSID-AP un VSID-D ailē II.12.

⁶⁰ Ministru kabineta 2020. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 46 “Prasības un robežkontroles kārtība tādi no trešajām valstīm ievadamajai pārtikai un saskarei ar pārtiku paredzētajiem materiāliem un izstrādājumiem, kam nepiemēro oficiālo robežkontroli” 4. punkts.

⁶¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 15. marta Regulas (ES) 2017/625 par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK un 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK (Oficiālo kontroļu regula), 57. pants.

- “Izmantošana citam nolūkam”;
- d) VSID-AP – II.11. ailē:
 - “Tranzītam uz” vai
 - “atpakaļieņemšana”.

Nosūtītāja muitas iestādei PVD kontrolei pakļautās preces uzrāda ar klāt pievienotām VSID izdrukām no TRACES vai citiem normatīvajos aktos paredzētiem dokumentu oriģināliem.

Ja PVD lēmums ir ierobežojošs, tranzīta deklarācijā kā galamērķa muitas iestāde (deklarācijas 53. ailē un TIR karnetes 22. ailē) norādāma VSID-DZ (II.16. ailē)⁶², VSID-P (II.17. ailē “Atteikuma iemesls” un II.18. ailē “Ziņas par kontrolētajiem galamērķiem”)⁶³; VSID-D (II.16. ailē un II.18. ailē “Ziņas par kontrolētajiem galamērķiem” vai “I.7. Galamērķa vieta”)⁶⁴ vai VSID-AP (II.11. ailē)⁶⁵ norādītā preču izvešanas robežšķērsošanas vietas muitas iestāde (atļauts tranzīts uz trešo valsti), muitas noliktava vai preču nogādes vietas uzraudzības muitas iestāde.

Preces izlaižot tranzīta procedūrā, nosūtītāja muitas iestāde EMDAS TKS tranzīta deklarācijā vai TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā noteiks obligāto pārvadājuma maršrutu.

Piemērojot tranzīta procedūru, precēm izsniegtā VSID numurs jānorāda tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 44.2. ailē “Pievienotie dokumenti”:

- a) deklarācijas 44.2.1. ailē “Pievienotā dokumenta tips” izvēloties dokumenta veidu:
 - VSID-DZ un VSID-P gadījumā – kods 853 (“Veterinārais sertifikāts”);
 - VSID-D gadījumā – kods 852 (“Sanitārais sertifikāts”);
 - VSID-AP gadījumā – kods 851 (“Fitosanitārais sertifikāts”);
- b) deklarācijas 44.2.2. ailē “Pievienotā dokumenta identifikācijas numurs” norādot VSID numuru;
- c) deklarācijas 44.2.3. ailē “Pievienotā dokumenta papildu informācija” norādot dokumenta veida abreviatūru: VSID-DZ, VSID-P, VSID-D vai VSID-AP.

Tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 44. ailē norādīto un kopā ar precēm uzrādīto VSID izdrukā no TRACES (ja norādīts VSID veids un numurs) var nepievienot deklarācijai elektroniskā veidā (procedūras izmantotājs ir tiesīgs elektroniski pievienot šādu dokumentu).

⁶² Regulas 2019/2124 IV nodaļas 18.–21. pants.

⁶³ Regulas 2019/2124 IV nodaļas 2. iedaļa.

⁶⁴ Ministru kabineta 2020. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 46 “Prasības un robežkontroles kārtība tādi no trešajām valstīm ievadamajai pārtikai un saskarei ar pārtiku paredzētajiem materiāliem un izstrādājumiem, kam nepiemēro oficiālo robežkontroli” 8. punkts.

⁶⁵ Regulas 2019/2124 IV nodaļas 15. un 22. pants.

Iekšzemes vai ostas nosūtītāja muitas iestāde, konstatējot, ka tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 44. ailē nav norādīts precēm izsniegtā VSID numurs, noraidīs iesniegto deklarāciju. Lai precēm piemērotu tranzīta procedūru, jāiesniedz jauna tranzīta deklarācija vai TIR karnetes elektroniskā deklarācija (44. ailē ir norādīts precēm izsniegtā VSID numurs).

Ja veterinārajai kontrolei pakļautā krava, piemērojot tranzīta procedūru, tiek nosūtīta pa autoceļiem cauri Latvijas teritorijai (preces nav atļauts uzglabāt vai izlaist brīvā apgrozībā ES, bet ir atļauts tranzīts uz trešo valsti) pēc tam, kad uzlikta muitas un veterinārā plomba, kravu izved, neizkraujot un nesadalot produktus. Pāravadājuma laikā pārkraušana nav atļauta. Līdz kravas uzrādīšanai izvešanas robežšķērsošanas vietā (galamērķa muitas iestādē) nav pieļaujams, ka tai tiek noņemtas nosūtītāja muitas iestādē uzliktās veterinārās un muitas plombas un/vai tā tiek pārkrauta vai sadalīta.

Ja transportlīdzeklim tika uzlikta veterinārā plomba vai uz kravu attiecas ierobežojošs PVD lēmums, bet transportlīdzeklis cieš ceļu satiksmes negadījumā vai notiek cits starpgadījums, kura dēļ nav iespējams turpināt ceļu un ir nepieciešama preču izkraušana/pārkraušana, pāravadātājs vai Savienības tranzīta procedūras izmantotājs (TIR karnetes turētājs) saskaņo turpmākās darbības ar tuvāko muitas iestādi un PVD Robežkontroles departamentu (e-pasta adrese info.rd@pvd.gov.lv, tālrunis 67027282).

19. Tranzīta procedūras piemērošana precēm, kas izlaistas muitas procedūrā – eksports – vai reeksportā

19.1. Ārējā tranzīta procedūra

Precēm, kas izlaistas muitas procedūrā – eksports (tai skaitā pagaidu izvešana) vai izvešana pārstrādei –, nav atļauts secīgi, pāravadājuma turpināšanai ES muitas teritorijā, piemērot Savienības ārējā tranzīta procedūru, izņemot gadījumos, kad atsevišķas preču kategorijas⁶⁶ izved uz Kopīgā tranzīta valsti⁶⁷ vai saskaņā ar Konvenciju par kopīgu tranzīta procedūru pārvieto pa Kopīgā tranzīta valsts teritoriju.

Precēm (izņemot akcīzes preces, kuras ir izslēgtas no TIR garantijas sistēmas), kas izlaistas muitas procedūrā – eksports (tai skaitā pagaidu izvešana)

⁶⁶DA 189. pants: a) Savienības preces, kam ir nokārtotas eksporta muitas formalitātes, lai saņemtu kopējā lauksaimniecības politikā paredzētu kompensāciju par eksportu uz trešajām valstīm; b) Savienības preces no intervences krājumiem, uz ko attiecinā kontrolas pasākumus attiecībā uz to lietošanu vai galamērķi un kam ir nokārtotas eksporta uz trešajām valstīm muitas formalitātes, kas paredzētas kopējā lauksaimniecības politikā; c) Savienības preces, par ko ir tiesības saņemt ievadmuitas nodokļa atmaksu vai atbrīvojumu no tā un kam ārējais tranzīts ir piemērots saskaņā ar SMK 118. panta 4. punktu.

⁶⁷ Islande, Norvēģija, Lihtenšteina, Šveice, Apvienotā Karaliste, Turcija, Ziemeļmaķedonija un Serbija.

vai izvešana pārstrādei –, pirms izvešanas no Savienības muitas teritorijas ir atļauts piemērot TIR procedūru.

Preces, kas izlaistas reeksportā, pēc īpašās procedūras izmantotāja izvēles pārvieto Savienības muitas teritorijā uz izvešanas vietu (muitas iestāde uz ārējās robežas) ar reeksporta deklarāciju (īpašās procedūras ietvaros) vai pārvietošanai secīgi piemēro Savienības tranzīta procedūru vai TIR procedūru.

Noslēdzot reeksportu un secīgi piemērojot precēm Savienības ārējā tranzīta procedūru, preces jānogādā galamērķa muitas iestādē uz ārējās robežas. Savienības ārējā tranzīta deklarācijas 53. ailē “Galamērķa muitas iestāde” jānorāda muitas iestāde uz ārējās robežas, caur kuru preces tiks izvestas no Savienības muitas teritorijas.

19.2. Savienības iekšējā tranzīta procedūra

Savienības iekšējā tranzīta procedūru var piemērot preču pārvietošanai uz īpašo nodokļu režīma teritoriju⁶⁸ (piemēram, Ālandu vai Kanāriju salas), eksporta procedūru (deklarācijas kods “CO”) noslēdz iekšzemes muitas iestādē, piemērojot Savienības iekšējā tranzītā procedūru (deklarācijas kods “T2F”) preču ieviešanai īpašā nodokļu režīma teritorijā.⁶⁹

Eksporta procedūrā izlaistajām precēm var piemērot Savienības iekšējā tranzīta procedūru (T2), ja⁷⁰:

- tranzīta operācijas galamērķa muitas iestāde atrodas Kopīgā tranzīta valstī (preces izved uz Kopīgā tranzīta valsti vai pārvieto pa Kopīgā tranzīta valsts teritoriju, izņemot gadījumos, kad jāpiemēro Savienības ārējā tranzīta procedūra (DA 189. pants));⁷¹
- tranzīta operācijas galamērķa muitas iestāde atrodas pie Savienības muitas teritorijas robežas, un preces izved no minētās muitas teritorijas pēc tam, kad tās ir šķērsojušas valsti vai teritoriju ārpus Savienības muitas teritorijas (t.i., preču pārvietošanas laikā preces uz laiku izved no ES muitas teritorijas, ievēd atpakaļ un izved uz trešo valsti).

Informācija par eksportam izlaisto preču izvešanu, piemērojot tranzīta procedūru, atrodama arī VID tīmekļvietnes sadaļā [“Eksports”](#).

⁶⁸ Savienības muitas teritorijas daļas, kurās nepiemēro ES tiesību aktus PVN un akcīzes preču nodokļa piemērošanas jomā (definīcija – DA 1. panta 35. apakšpunktā).

⁶⁹ DA 188. panta 2. punkts.

⁷⁰ IA 293. panta 2. punkts un 329. panta 6. punkts.

⁷¹ Piemēram, preču eksports uz Norvēģiju: eksporta deklarāciju (“EU” tips) noslēdz Šķirotavas MKP, piemērojot Savienības iekšējā tranzīta procedūru (T2). Saskaņā ar tranzīta procedūru (T2) preces pārvieto ES muitas teritorijā un ievēd Norvēģijā. Tranzīta deklarācija tiek noslēgta Oslo, piemērojot atbilstošo muitas procedūru.

20. Jūras konteineru plombēšana ostas MKP

20.1. Jūras konteineru plombēšana

Precēm piemērojot Savienības tranzīta procedūru, nosūtītāja muitas iestādei atbilstošajam transportlīdzeklim vai iepakojumam jāuzliek muitas plomba, izņemot gadījumus, kad nosūtītāja muitas iestāde atbrīvo no pienākuma uzlikt muitas plombu, ja preču apraksts tranzīta deklarācijā vai papildu dokumentos ir pietiekami precīzs, lai ļautu viegli identificēt preces, un tajā norādīts to daudzums un veids, un jebkuras tādas īpašas pazīmes kā preču sērijas numurs.⁷²

Atbilstoši minētajam ostas MKP (nosūtītāja muitas iestādes) amatpersonas, izlaižot Savienības tranzīta procedūrā preces, ir tiesīgas neplombēt jūras konteineru (izņemot gadījumus, kad persona lūdz uzlikt muitas plombu), ja:

- preces ir iekrautas jūras konteinerā, ar kuru tika pārvadātas pa jūru, bez preču pārkraušanas pārvadājuma laikā;

- jūras konteineram uzliktā preču nosūtītāja kravas plomba atbilst IA 301. panta 1. punktā noteiktajiem parametriem un tehniskajai specifikācijai vai ir sertificēta saskaņā ar starptautisko standartu ISO 17712:2013 “Kravas konteineri – mehāniskās plombas”;⁷³

- jūras konteineram uzliktā preču nosūtītāja kravas plomba ir norādīta jūras transporta preču dokumentos un ir neskarta;

- tranzīta deklarācijā un pavaddokumentos norādītā informācija atbilst IA 302. panta 1. punktā noteiktajam (preces un preču daudzums ir viegli identificējami, preču apraksts pietiekami precīzs, lai precīzi varētu identificēt un klasificēt saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru);

- tranzīta deklarācijas 44. ailē ir norādīta jūras konteineram uzliktā preču nosūtītāja kravas plomba.

Persona⁷⁴, kas muitas dienestiem iesniedz muitas deklarāciju, kļūst atbildīga:

- par deklarācijā sniegtās informācijas pareizību un pilnīgumu;
- visu to dokumentu īstumu, pareizību un spēkā esību, kas pamato deklarāciju;

- attiecīgā gadījumā – par visu pienākumu izpildi saistībā ar attiecīgās muitas procedūras piemērošanu konkrētajām precēm vai ar atļauto darbību veikšanu.

Ņemot vērā minēto, Savienības tranzīta procedūras izmantotājs, iesniedzot tranzīta deklarāciju, uzņemas atbildību un saistības, ka ir izpildītas visas prasības, lai piemērotu tranzīta procedūru ar preču nosūtītāja kravas plombām.

⁷² IA 299. panta 1. punkts, IA 302. panta 1. punkts.

⁷³ Starptautiskais kravas plombu standarts – ISO 17712:2013 “Freight containers - Mechanical seals” angļu valodā ir pieejams (maksas pakalpojums) Starptautiskās standartizācijas organizācijas ISO mājaslapā: <http://www.iso.org/iso/home.html>.

⁷⁴ SMK 15. panta 2. punkts.

Gadījumos, kad kā preču identifikācijas papildu pasākums noteikta jūras konteineram uzliktās preču nosūtītāja kravas plombas izmantošana, minēto plombu atļauts noņemt tikai ar galamērķa muitas iestādes atļauju.

20.2. Plombu būtiskie parametri un tehniskā specifikācija

IA 301. panta 1. punktā noteikti šādi plombu būtiskie parametri un tehniskā specifikācija:

a) plombu pamatīpašības:

- saglabājas neskartas un droši nostiprinātas normālā lietošanas režīmā;
- ir viegli pārbaudāmas un atpazīstamas;
- ir izgatavotas tā, ka to sabojāšana, manipulācijas ar tām vai noņemšana atstāj ar neapbruņotu aci redzamas pēdas;

- ir paredzētas vienreizējai lietošanai vai, ja paredzētas vairākkārtējai lietošanai, ir izgatavotas tā, lai uz tām varētu uzlikt skaidru, atsevišķu identifikācijas marķējumu par katru atkārtotas lietošanas reizi;

- tām ir atsevišķi plombu identifikatori, kas ir pastāvīgi, viegli salasāmi un unikāli numurēti;

b) tehniskā specifikācija:

- plombu forma un izmēri var būt dažādi atkarībā no izmantotās plombas uzlikšanas metodes, taču izmēri ir tādi, ka identifikācijas marķējums ir viegli salasāms;

- plombu identifikācijas marķējumu nav iespējams viltot, un tas ir grūti atveidojams;

- izmantotais materiāls ir izturīgs pret nejaušiem bojājumiem un tāds, ko nevar viltot vai atkārtoti izmantot tā, ka to nevar noteikt.

21. Tranzīta deklarācijas un TIR karnetes elektroniskās deklarācijas grozīšana un atzīšana par nederīgu pirms preču izlaišanas (EMDAS)

Ja Savienības tranzīta procedūras izmantotājs/TIR karnetes turētājs vai viņa pilnvarotā persona pirms preču izlaišanas (EMDAS) konstatē kļūdu (jāveic grozījumi datos) tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas 2. ailē “Nosūtītājs/eksportētājs,” 8. ailē “Informācija par saņēmēju,” 17. ailē “Saņēmēja valsts,” 50. ailē “Informācija par saistību izpildītāju,” 53. ailē “Saņēmēja muitas iestāde,” C ailē “Nosūtītāja muitas iestāde,” minētā persona izmanto EMDAS funkcionalitāti “Pieprasīt anulēšanu”, norādot deklarācijas atzīšanas par nederīgu pamatojumu.

Ja tranzīta deklarācija vai TIR karnetes elektroniskā deklarācija EMDAS ir novirzīta muitas kontrolei, EMDAS funkcionalitāte “Pieprasīt anulēšanu” nav pieejama un deklarāciju var atzīt par nederīgu tikai pēc muitas kontroles pabeigšanas (izņemot gadījumos, ja, pamatojoties uz kontroles rezultātiem, preces ir aizliegts izlaist tranzīta procedūrā).

Nosūtītāja muitas iestāde atzīst tranzīta deklarāciju, TIR karnetes elektronisko deklarāciju un TIR procedūru pirms preču izlaišanas par nederīgu, ja precēm tiks piemērota cita muitas procedūra/pagaidu uzglabāšana vai, veicot pārbaudes, tika konstatēts, ka precēm nav pamata piemērot tranzīta procedūru (piemēram, Savienības precēm kļūdas dēļ tika pieteikta Savienības ārējā tranzīta procedūra).⁷⁵

Nosūtītāja muitas iestāde TIR procedūru pirms preču izlaišanas atzīst par nederīgu, pamatojoties uz TIR karnetes turētāja vai viņa pilnvarotās personas rakstveida iesniegumu.

Nosūtītāja muitas iestāde atkāpšanās režīmā noformētu tranzīta deklarāciju, TIR karneti pirms preču izlaišanas groza⁷⁶ un atzīst par nederīgu vai atzīst par nederīgu TIR procedūru, pamatojoties uz Savienības tranzīta procedūras izmantotāja/TIR karnetes turētāja vai viņa pilnvarotās personas rakstisku iesniegumu.

22. Personas rīcība, ja pēc preču izlaišanas konstatē nekorektu informāciju tranzīta deklarācijā vai TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā (TIR karnetē)

Ja tranzīta procedūras izmantotājs, TIR karnetes turētājs vai persona, kas saņēmusi atzītā nosūtītāja vai TIR nosūtītāja atļauju, pēc preču izlaišanas tranzīta procedūrā un pirms preču pārvietošanas uzsākšanas konstatē, ka tranzīta deklarācijā (t.sk. TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā un TIR karnetē) norādīta nekorekta informācija, minētajai personai:⁷⁷

- jāinformē nosūtītāja muitas iestāde par konstatētajām neatbilstībām (iesniedz pamatotu pieteikumu nosūtītāja muitas iestādei (piemēram, izmantojot elektronisko pastu));
- jāuzrāda preces nosūtītāja muitas iestādē vai atzītā nosūtītāja, vai TIR nosūtītāja atļaujā noteiktajā vietā;
- turpmākās darbības ar precēm jāsaskaņo ar nosūtītāja muitas iestādi.

Nosūtītāja muitas iestāde informē personu par to, vai tiks veikta muitas kontrole, un saskaņo nākamās muitas procedūras vai pagaidu uzglabāšanas piemērošanu.

Pēc nākamās muitas procedūras (piemēram, noformējot jaunu tranzīta deklarāciju, t.sk. TIR procedūru (noformējot jaunu TIR karneti)) piemērošanas,

⁷⁵ SMK 174. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts.

⁷⁶ Muitas deklarācijas groza saskaņā ar SMK 173. pantā noteikto. Muitas deklarāciju negroza, ja:

- grozījumu rezultātā tā attiektos uz precēm, kas nav bijušas tajā sākotnēji iekļautas;
- Savienības tranzīta procedūras izmantotājam/TIR karnetes turētājam pirms iesnieguma saņemšanas tika paziņots par muitas kontroli;
- muitas amatpersona konstatē, ka dati deklarācijā ir norādīti ar nodomu sniegt muitas iestādei nepatiesas ziņas.

⁷⁷ MK noteikumu Nr. 431 "Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi" 91. un 92. punkts.

nosūtītāja muitas iestāde noslēdz tranzīta procedūru.

Jaunajā tranzīta deklarācijā vai TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā (40. vai 44. ailē – sk. 13. punktu) jāuzrāda iepriekšējās (nekorektās) tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas dokumenta kods⁷⁸ un numurs.

Iepriekšējās (nekorektās) tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas noslēgšanai nav atļauts izmantot atzītā saņēmēja statusu (deklarāciju slēdz nosūtītāja muitas iestāde).

Ja nekorekta informācija norādīta tikai TIR karnetes elektroniskajā deklarācijā, bet TIR karnetē ir norādīti tranzīta operācijai atbilstošie dati, TIR procedūru iespējams turpināt, izmantojot pārvadājumam iepriekš noformēto TIR karneti. Šādos gadījumos noslēdz nekorektu TIR karnetes elektronisko deklarāciju (nosūtītāja muitas iestāde) un noformē jaunu TIR karnetes elektronisko deklarāciju.

Persona⁷⁹, kas muitas dienestiem iesniedz muitas deklarāciju, kļūst atbildīga:

- par deklarācijā sniegtās informācijas pareizību un pilnīgumu;
- visu to dokumentu īstumu, pareizību un spēkā esību, kas pamato deklarāciju;
- attiecīgā gadījumā – par visu pienākumu izpildi saistībā ar attiecīgās muitas procedūras piemērošanu konkrētajām precēm vai ar atļauto darbību veikšanu.

23. Tranzīta procedūras piemērošana Rīgas brīvostas MKP – preču izvešana no brīvās zonas

23.1. Procedūras piemērošanu veic muitas iestādē

Pirms kuģa ienākšanas ostā šī kuģa aģents, bet, ja tāda nav, kuģošanas kompānija vai kuģa kapteinis SKLOIS muitas iestādei iesniedz noformēšanai nepieciešamos IMO FAL dokumentus.⁸⁰

Uzņēmējs vai viņa pilnvarotā persona, piemērojot precēm muitas procedūru vai pagaidu uzglabāšanu, papildus SKLOIS uzrādītajiem IMO FAL dokumentiem iesniedz⁸¹ muitas iestādei konosamentu, CMR, pilnvaras un citus

⁷⁸ Tranzīta deklarācijas – “821” vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas – “ZZZ”.

⁷⁹ SMK 15. panta 2. punkts.

⁸⁰ Vispārīgo deklarāciju, kuģa manifestu, apkalpes mantu deklarāciju, kuģa krājumu deklarāciju iesniedz vismaz divas stundas pirms kuģa paredzētās ienākšanas ostā, kuģa apkalpes sarakstu, pasažieru sarakstu iesniedz vismaz 24 stundas pirms kuģa paredzētās ienākšanas ostā.

⁸¹ Persona, piemērojot tranzīta procedūru, pievieno minētos dokumentus (konosaments, CMR, pilnvaras u.c.) tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskā veidā (sk. apakšsadaļu “14.4. Dokumentu pievienošana Savienības tranzīta deklarācijai un TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskā veidā”).

pavaddokumentus (piemēram, pavaddokumenti, kas saskaņā ar ITVS jāiesniedz, ja prece pakļaujas licencēšanai vai PVD kontrolei).

Muitas amatpersona, pieņemot dokumentus, pārbauda tos, kā arī tajos sniegto informāciju par precī. ITVS pārbauda, vai uz precēm neattiecas kādi ierobežojumi vai aizliegumi. Ja personas elektroniski iesniegtā informācija EMDAS TKS ir nepilnīga (piemēram, pēc preces apraksta nav iespējams identificēt precī), muitas iestāde pieprasa papildu informāciju. Gadījumā, ja muitas iestāde novirza preces fiziskajai muitas kontrolei, muitas iestāde par to informē personu.

Muitas amatpersona pēc dokumentu pārbaudes pieņem tranzīta deklarāciju EMDAS TKS un izdrukā tranzīta pavaddokumenta “muitas iestādes kopiju”. Muitas amatpersona tranzīta pavaddokumenta “muitas iestādes kopijā” veic šādas atzīmes: uzliek spiedoga nospiedumu “MKP 0210 muitas kontrole” (ja pirms preču izlaišanas veiks muitas kontroli) vai “Plombēšana” (ja preces jāuzrāda muitas plombas uzlikšanai vai konteineru nosūtītāja plombas salīdzināšanai), uzliek MKP zīmoga nospiedumu, apliecina atzīmes ar personisko parakstu un paraksta atšifrējumu. Muitas amatpersona izsniedz personai tranzīta pavaddokumenta “muitas iestādes kopiju” ar MKP atzīmēm.

Lai nodrošinātu optimālu satiksmes plūsmu Rīgas brīvostas MKP 0210 tiešā tuvumā (uz transporta joslas), kravas transportlīdzekļu vadītājiem savlaicīgi jāieņem atbilstošā brauktuves josla, iebraucot Rīgas brīvostas teritorijā vai izbraucot no tās, ievērojot šādu kārtību:

- labā josla – preču muišana vispārējā kārtībā veicama Rīgas brīvostas MKP 0210 (plombēšana, transportlīdzekļa un preču uzrādīšana, ierašanās paziņojumu reģistrēšana utt.);

- kreisā josla – preču muišana ir pabeigta (noformēta deklarācija) vai muišanā nav nepieciešama Rīgas brīvostas MKP 0210 līdzdalība (atzītie nosūtītāji/saņēmēji, tukšie konteineri, eksporta kravas, Savienības preču statusa kravas).

Persona preces var saņemt kravu termināļos, pamatojoties uz muitas amatpersonas veiktajām atzīmēm tranzīta pavaddokumenta “muitas iestādes kopijā”.

Rīgas brīvostas Ostas policija, pamatojoties uz muitas amatpersonas veiktajām atzīmēm tranzīta pavaddokumenta “muitas iestādes kopijā”, pēc transportlīdzekļa un konteineru identifikācijas pārbaudes izlaiž transportlīdzekli un preces no ostas teritorijas nogādāšanai uz Rīgas brīvostas MKP 0210 muitas plombu uzlikšanai vai nosūtītāja plombu pārbaudei (ja kā preču identifikācijas papildu pasākums bija noteikta jūras konteineram uzliktās preču nosūtītāja kravas plombas izmantošana).

Persona (brauktuves labajā joslā, izbraucot no Rīgas brīvostas teritorijas) uzrāda muitas amatpersonai transportlīdzekli ar precēm un iesniedz tranzīta pavaddokumenta “muitas iestādes kopiju” ar MKP atzīmēm.

Muitas amatpersona vizuāli pārbauda⁸² transportlīdzekli, pārlicinoties par kravas esību, tās atbilstību deklarētajam, un uzliek muitas plombu (izņemot gadījumus, ja no ostas tiek izvests konteiners, kam muitas amatpersona neidentificē muitas riskus un kuram ir uzlikta nosūtītāja plomba (jūras konteinera gadījumā, ievērojot nosacījumus), kas ir norādīta konosamentā, tranzīta deklarācijā un CMR).

Pēc muitas plombas uzlikšanas vai nosūtītāja plombas pārbaudes Rīgas brīvostas MKP 0210 rindas kārtībā tiek pabeigta tranzīta deklarācijas noformēšana.

Persona noformēto tranzīta deklarāciju un preču pavaddokumentus saņem Rīgas brīvostas MKP 0210 “Kontrole uz joslas” vai dokumentu izsniegšanas darba vietā.

23.2. Procedūru piemēro, izmantojot atzītā nosūtītāja atļauju

Saskaņā ar SMK 233. panta 4. punkta a) apakšpunktu ir noteikts atzītā nosūtītāja statuss, kas ļauj atļaujas turētājam precēm piemērot Savienības tranzīta procedūru, tās neuzrādot muitai.

Piemērojot tranzīta procedūru, atzītajam nosūtītājam vispirms ir jāpārlicinās, ka preces ir iekrautas transportlīdzeklī (konteiners uzkrauts uz transportlīdzekļa), jāveic atļaujā noteiktie preču identificēšanas pasākumi, un tikai pēc šo darbību veikšanas atzītajam nosūtītājam ir tiesības izlaist preces tranzīta procedūrā.

Ņemot vērā Rīgas brīvostas infrastruktūras specifiku, lai nodrošinātu, ka tranzīta deklarācijā sniegtās ziņas atbilst faktiskajām, un dotu iespēju atzītajam nosūtītājam veikt atbilstošos preču un transportlīdzekļa identifikācijas pasākumus, pirms preces tiek izlaistas tranzīta procedūrā, VID piedāvā rīkoties turpmāk minētajā kārtībā.

Atzītais nosūtītājs EMDAS TKS iesniedz tranzīta deklarāciju. EMDAS TKS piešķir deklarācijai statusu “Pieņemts” un deklarācijas reģistrācijas numuru (MRN).

Preču un transportlīdzekļa identifikācijas pasākumu veikšanai atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu “Apturēt izlaišanas taimeri”, pirms beidzies atļaujās noteiktais kontroles laiks, tādā veidā apturot deklarācijas turpmāko apstrādi un izlaišanu tranzīta procedūrā. Nospiežot pogu “Apturēt izlaišanas taimeri”, automātiskās izlaišanas taimeris tiek apstādināts uz neierobežotu laiku un deklarētajam ir iespējas veikt deklarācijas rediģēšanu, iesniegt anulēšanas pieprasījumu, aizvērt deklarāciju.

Atzītais nosūtītājs no EMDAS TKS izdrukā tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” un apzīmogo to ar atzītā nosūtītāja zīmogu, kas apliecina, ka deklarāciju ir

⁸² Precēm, kas nodotas tranzīta procedūras piemērošanai parastajā kārtībā.

sagatavojis, iesniedzis un izdrukājis atzītais nosūtītājs. Transportlīdzeklis, kurā tiks iekrauts konteiners, dodas uz iekraušanas vietu Rīgas brīvostas brīvās zonas uzņēmumā, kas vienlaikus ir arī atzītā nosūtītāja atļaujā norādītā vieta. Transportlīdzekļa vadītājs brīvās zonas uzņēmumam uzrāda atzītā nosūtītāja apzīmogoto tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” ar MRN numuru. Konteiners tiek uzkrauts uz transportlīdzekļa. Atzītā nosūtītāja pilnvarotā persona, piemēram, transportlīdzekļa vadītājs, identificē, vai tranzīta deklarācijā (pavaddokumentā) norādītā informācija attiecībā uz konteineru numuru, transportlīdzekļa numuru u.c. informācija ir pareiza, uzliek atzītā nosūtītāja plombu, ja tas noteikts atļaujā.

Ja atbilstoši atzītā nosūtītāja atļaujā noteiktajam atzītajam nosūtītājam ir atļauts izvest jūras konteinerus no ostas, izmantojot kravas nosūtītāja plombu, atzītā nosūtītāja pilnvarotā persona pārliecinās, ka:

- preces ir iekrautas jūras konteinerā, ar kuru tika pārvadātas pa jūru, bez preču pārkraušanas pārvadājuma laikā;

- jūras konteineram uzliktā preču nosūtītāja kravas plomba atbilst IA 301. panta 1. punktā noteiktajiem parametriem un tehniskajai specifikācijai vai ir sertificēta saskaņā ar starptautisko standartu ISO 17712:2013 “Kravas konteineri – mehāniskās plombras”⁸³;

- jūras konteineram uzliktā preču nosūtītāja kravas plomba ir norādīta jūras transporta preču dokumentos un ir neskarta;

- tranzīta deklarācijā un pavaddokumentos norādītā informācija atbilst IA 302. panta 1. punktā noteiktajam (preces un preču daudzums ir viegli identificējami, preču apraksts pietiekami precīzs, lai precī varētu identificēt un klasificēt saskaņā ar ES Kombinēto nomenklatūru);

- tranzīta deklarācijā ir norādīta jūras konteineram uzliktā preču nosūtītāja kravas plomba (tranzīta deklarācijas 44. ailē).

Ja atzītā nosūtītāja pilnvarotā persona, veicot pārbaudi, konstatē neatbilstības, tā informē atzītā nosūtītāja deklarētāju, kurš EMDAS TKS, nospiežot pogu “Rediģēt”, veic nepieciešamos labojumus deklarācijas elektroniskajā formā un iesniedz labotu deklarāciju, spiežot pogu “Iesniegt” un pēc tam “Iedarbināt izlaišanas taimerī”.

Ja kļūdas nav konstatētas, atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu “Iedarbināt izlaišanas taimerī”.

Brīvās zonas uzņēmumam, pārliecinoties par to, ka ārpussavienības precēm ir piemērota tranzīta procedūra, ir tiesības izlaist konteineru no apsargājamās teritorijas, ja atzītā nosūtītāja pilnvarotā persona uzrāda tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” ar MRN numuru. Brīvās zonas uzņēmums uzskaitē norāda tranzīta deklarācijas MRN numuru.

Pēc statusa “Preču izlaišana atļauta” saņemšanas EMDAS TKS atzītais nosūtītājs tranzīta pavaddokumentu nodod transportlīdzekļa vadītājam.

⁸³ Starptautiskais kravas nodrošinājumu (plombu) standarts ISO 17712:2013 “Freight containers - Mechanical seals” angļu valodā ir pieejams (maksas pakalpojums) Starptautiskās standartizācijas organizācijas ISO mājaslapā.

Transportlīdzekļa vadītājs var izbraukt no Rīgas brīvostas teritorijas tikai pēc informācijas saņemšanas no atzītā nosūtītāja, ka EMDAS TKS deklarācijai piešķirts statuss “Preču izlaišana atļauta”. Līdz preču izlaišanas atļaušanai uzraudzības muitas kontroles punkts var pieņemt lēmumu veikt preču pārbaudi, un šādos gadījumos atzītajam nosūtītājam ir jānodrošina nekavējoša preču uzrādīšana muitas kontrolei noteiktajā vietā.

Rīgas brīvostas Ostas policija, transportlīdzeklim atstājot ostas teritoriju, pārbauda plombu esību un to atbilstību tranzīta pavaddokumentā norādītajam, kā arī pārliecinās, ka uzrādītajai tranzīta deklarācijai EMDAS TKS ir reģistrēts statuss “Preču izlaišana atļauta”. Rīgas brīvostas Ostas policija izlaiž transportlīdzekli no Rīgas brīvostas, pamatojoties uz atzītā nosūtītāja noformētu tranzīta pavaddokumentu.

Papildus vēršam uzmanību: atzītajam nosūtītājam, piemērojot tranzīta procedūru, ja tiek konstatētas kļūdas tranzīta deklarācijā pēc deklarācijas iesniegšanas, bet līdz brīdim, kad EMDAS TKS tiek saņemts statuss “Preču izlaišana atļauta”, atzītais nosūtītājs EMDAS TKS var izmantot pogu “Apturēt izlaišanas taimeri”, tādā veidā apturot deklarācijas turpmāko apstrādi, veikt nepieciešamos labojumus, nospiežot pogu “Rediģēt”, iesniegt labotu deklarāciju, spiežot pogu “Iesniegt”, un pēc tam “Iedarbināt izlaišanas taimeri”. Deklarācijas labošanu, nospiežot pogu “Rediģēt”, var veikt arī pēc deklarācijas iesniegšanas atļaujā noteiktajā kontroles laikā, neizmantojot iespēju “Apturēt izlaišanas taimeri”.

Ja EMDAS TKS iesniegtā tranzīta deklarācija tiek novirzīta muitas fiziskajai kontrolei Rīgas brīvostas MKP 0210, atzītais nosūtītājs ievēro šādu kārtību:

- atzītais nosūtītājs Rīgas brīvostas MKP 0210 uz e-pasta adresi mkp.0210@vid.gov.lv nosūta informāciju par konteineru novirzīšanu fiziskajai kontrolei, pievienojot kravas pavaddokumentus (CMR un konosaments vai manifests) un tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” ar atzītā nosūtītāja zīmoga nospiedumu, kas atstiprina, ka deklarāciju ir sagatavojis un izdrukājis atzītais nosūtītājs;

- Rīgas brīvostas MKP 0210 izvērtē saņemto informāciju un paziņo atzītajam nosūtītājam par fiziskās kontroles veikšanas vietu un laiku.

Ja preču fiziskā kontrole tiks veikta Rīgas brīvostas MKP 0210 teritorijā:

- Rīgas brīvostas MKP 0210 amatpersona apzīmogo atzītā nosūtītāja klātienē iesniegto tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” ar Rīgas brīvostas MKP 0210 zīmogu un spiedogu “MKP 0210 muitas kontrole”, paraksta un atdod to atzītā nosūtītāja pilnvarotajai personai;

- atzītā nosūtītāja pilnvarotā persona Rīgas brīvostas MKP 0210 apzīmogoto tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” uzrāda brīvās zonas uzņēmumam un Ostas policijai, lai nogādātu konteineru fiziskās kontroles veikšanai Rīgas brīvostas MKP 0210. Pēc muitas fiziskās kontroles veikšanas

muitas amatpersona konteineram uzliek muitas plombu, EMDAS TKS norāda kontroles rezultātus, uzliktās plombas numuru un pabeidz preču izlaišanu procedūrā.

Ja pirms tranzīta deklarācijas noformēšanas konteiners jānogādā kontrolei PVD kontroles punktā “Rīgas osta”, atzītais nosūtītājs ievēro šādu kārtību:

- atzītais nosūtītājs EMDAS TKS iesniedz tranzīta deklarāciju;
- EMDAS TKS piešķir deklarācijai statusu “Pieņemts” un MRN;
- atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu “Apturēt izlaišanas taimerī”, pirms beidzies atļaujās noteiktais kontroles laiks, tādā veidā apturot deklarācijas turpmāko apstrādi;

- atzītais nosūtītājs no EMDAS TKS izdrukā pavaddokumenta “darba versiju” un apzīmogo to ar atzītā nosūtītāja zīmogu, kas apliecina, ka deklarāciju ir sagatavojis un izdrukājis atzītais nosūtītājs;

- ar minētajiem dokumentiem atzītais nosūtītājs dodas uz PVD kontroles punktu “Rīgas osta”, kur inspektors izskata iesniegtos dokumentus un uz tranzīta pavaddokumenta “darba versijas” uzspiež zīmoga “NEPIECIEŠAMA PĀRTIKAS UN VETERINĀRĀ DIENESTA ROBEŽKONTROLE” nospiedumu, ko apliecina ar personīgā zīmoga nospiedumu un parakstu, norādot datumu;

- atzītā nosūtītāja konteineru no brīvās zonas teritorijas Rīgas brīvdostas Ostas policija izlaiž PVD kontroles veikšanai, ja uz tranzīta pavaddokumenta “darba versijas” ir visas nepieciešamās atzīmes. Ja kravai ir neskarta nosūtītāja plomba, kravu līdz kontroles vietai var nogādāt bez atzītā nosūtītāja plombas. Ja nosūtītāja plombas nav, tad konteineram ir jāuzliek atzītā nosūtītāja plomba (jānorāda tranzīta deklarācijā);

- pēc PVD pārbaudes, ja PVD atļāvis kravu izlaist no ostas teritorijas, atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu “Iedarbināt izlaišanas taimerī” un tranzīta deklarācijā norāda PVD inspektoru izsniegtā dokumenta numuru, ja tāds tika izsniegts;

- atzītais nosūtītājs gaida atzītā nosūtītāja atļaujā noteikto kontroles laiku PVD teritorijā (Uriekstes ielā 16, Rīgā) ar transportlīdzeklī iekrauto konteineru. Pilnvarotajai personai obligāti jāuzliek atzītā nosūtītāja plomba līdz tranzīta deklarācijas izlaišanai;

- pēc statusa “Preču izlaišana atļauta” saņemšanas EMDAS TKS atzītais nosūtītājs tranzīta pavaddokumentu nodod transportlīdzekļa vadītājam.

24. Tranzīta procedūras piemērošana **Liepājas ostas MKP vai Ventspils ostas MKP – preču izvešana no brīvās zonas**

24.1. Procedūras piemērošanu veic muitas iestādē

Pirms kuģa ienākšanas ostā šī kuģa aģents, bet, ja tāda nav, – kuģošanas kompānija vai kuģa kapteinis SKLOIS muitas iestādei iesniedz noformēšanai nepieciešamos IMO FAL dokumentus.⁸⁴

Uzņēmējs, aģents vai viņa pilnvarotā persona, piemērojot precēm muitas procedūru vai pagaidu uzglabāšanu, papildus SKLOIS uzrādītajiem IMO FAL dokumentiem iesniedz⁸⁵ muitas iestādei konosamentu, CMR, pilnvaras un citus pavaddokumentus (piemēram, pavaddokumenti, kas saskaņā ar ITVS jāiesniedz, ja prece pakļaujas licencēšanai vai PVD kontrolei).

Muitas amatpersona, pieņemot dokumentus, pārbauda tos, kā arī tajos sniegto informāciju par precī. ITVS pārbauda, vai uz precēm neattiecas kādi ierobežojumi vai aizliegumi. Ja personas elektroniski iesniegtā informācija EMDAS TKS ir nepilnīga (piemēram, pēc preces apraksta nav iespējams identificēt precī), muitas iestāde pieprasa papildu informāciju. Gadījumā, ja muitas iestāde novirza preces fiziskajai muitas kontrolei, muitas iestāde par to informē personu.

Muitas amatpersona vizuāli pārbauda transportlīdzekli (piemēram, konteineru), pārlicinoties par kravas esību, tās atbilstību deklarētajam, un uzliek muitas plombu (izņemot gadījumus, ja no ostas tiek izvests konteiners, kam muitas amatpersona neidentificē muitas riskus un kuram ir uzlikta nosūtītāja plomba (jūras konteineru gadījumā, ievērojot nosacījumus), tā ir norādīta konosamentā, tranzīta deklarācijā un CMR).

Pēc muitas plombas uzlikšanas vai nosūtītāja plombas pārbaudes ostas muitas iestādē rindas kārtībā tiek pabeigta tranzīta deklarācijas noformēšana. Muitas deklarācijas, kas atrodas “zaļajā selektivitātes ceļā”, noformē atsevišķā darba vietā no dokumentiem, kuri novirzīti kontrolei. Atzītā uzņēmēja (AEO) iesniegtie dokumenti tiek noformēti prioritārā kārtā.

Persona noformēto tranzīta deklarāciju un preču pavaddokumentus saņem muitas iestādes dokumentu izsniegšanas darba vietā.

⁸⁴ Vispārīgo deklarāciju, kuģa manifestu, apkalpes mantu deklarāciju, kuģa krājumu deklarāciju iesniedz vismaz divas stundas pirms kuģa paredzētās ienākšanas ostā, kuģa apkalpes sarakstu, pasažieru sarakstu iesniedz vismaz 24 stundas pirms kuģa paredzētās ienākšanas ostā.

⁸⁵ Persona, piemērojot tranzīta procedūru, pievieno minētos dokumentus (konosaments, CMR, pilnvaras u.c.) tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskā veidā (sk. apakšsadaļu “14.4. Dokumentu pievienošana Savienības tranzīta deklarācijai un TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai elektroniskā veidā”).

24.2. Procedūru piemēro, izmantojot atzītā nosūtītāja atļauju

Saskaņā ar SMK 233. panta 4. punkta a) apakšpunktu ir noteikts atzītā nosūtītāja statuss, kas ļauj atļaujas turētājam precēm piemērot Savienības tranzīta procedūru, tās neuzrādot muitai.

Piemērojot tranzīta procedūru, atzītajam nosūtītājam vispirms ir jāpārlicinās, ka preces ir iekrautas transportlīdzeklī (kontainers uzkrauts uz transportlīdzekļa), jāveic atļaujā noteiktie preču identificēšanas pasākumi, un tikai pēc šo darbību veikšanas atzītajam nosūtītājam ir tiesības izlaist preces tranzīta procedūrā.

Ņemot vērā Ventspils un Liepājas ostas infrastruktūras specifiku, lai nodrošinātu, ka tranzīta deklarācijā sniegtās ziņas atbilst faktiskajām, un dotu iespēju atzītajam nosūtītājam veikt atbilstošos preču un transportlīdzekļa identifikācijas pasākumus, pirms preces tiek izlaistas tranzīta procedūrā, VID piedāvā rīkoties turpmāk minētajā kārtībā.

Atzītais nosūtītājs EMDAS TKS iesniedz tranzīta deklarāciju. EMDAS TKS piešķir deklarācijai statusu "Pieņemts" un tranzīta deklarācijas MRN numuru.

Preču un transportlīdzekļa identifikācijas pasākumu veikšanai atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu "Apturēt izlaišanas taimerī", pirms beidzies atļaujās noteiktais kontroles laiks, tādā veidā apturot deklarācijas turpmāko apstrādi un izlaišanu tranzīta procedūrā. Nospiežot pogu "Apturēt izlaišanas taimerī", automātiskās izlaišanas taimeris tiek apstādināts uz neierobežotu laiku un deklarētājam ir iespējas veikt deklarācijas rediģēšanu, iesniegt anulēšanas pieprasījumu, aizvērt deklarāciju.

Ja atzītā nosūtītāja pilnvarotā persona, veicot pārbaudi, konstatē neatbilstības, tā informē atzītā nosūtītāja deklarētāju, kurš EMDAS TKS, nospiežot pogu "Rediģēt", veic nepieciešamos labojumus deklarācijas elektroniskajā formā un iesniedz labotu deklarāciju, spiežot pogu "Iesniegt" un pēc tam – "Iedarbināt izlaišanas taimerī".

Ja kļūdas nav konstatētas, atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu "Iedarbināt izlaišanas taimerī".

Ja EMDAS TKS iesniegtā tranzīta deklarācija tiek novirzīta muitas fiziskajai kontrolei ostas muitas iestādē, atzītais nosūtītājs ievēro šādu kārtību:

- atzītais nosūtītājs nosūta muitas iestādei uz e-pasta adresi mkp.0311@vid.gov.lv (procedūru piemēro Ventspils ostas MKP 0311) vai mkp.0411@vid.gov.lv (procedūru piemēro Liepājas ostas MKP 0411) informāciju par kravas novirzīšanu fiziskajai kontrolei, pievienojot kravas pavaddokumentus (CMR un konosamentu vai manifestu) un tranzīta pavaddokumenta "darba versiju" ar atzītā nosūtītāja zīmoga nospiedumu, kas atstiprina, ka deklarāciju ir sagatavojis un izdrukājis atzītais nosūtītājs;

- muitas iestāde izvērtē saņemto informāciju un paziņo atzītajam nosūtītājam par fiziskās kontroles veikšanas vietu un laiku.

Ja preču fiziskā kontrole tiks veikta muitas iestādes teritorijā:

- muitas iestādes amatpersona apzīmogo atzītā nosūtītāja iesniegto tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” ar muitas iestādes zīmogu, paraksta un atdod to atzītā nosūtītāja pilnvarotajai personai;

- atzītā nosūtītāja pilnvarotā persona muitas iestādes apzīmogoto tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” uzrāda brīvās zonas uzņēmuma apsardzei, lai nogādātu kravu fiziskās kontroles veikšanai ostas muitas iestādē. Pēc muitas fiziskās kontroles veikšanas muitas amatpersona konteineram uzliek muitas plombu, EMDAS TKS norāda kontroles rezultātus, uzliktās plombas numuru un pabeidz preču izlaišanu procedūrā.

Ja pirms tranzīta deklarācijas noformēšanas krava jānogādā PVD kontrolei, atzītais nosūtītājs ievēro šādu kārtību:

- atzītais nosūtītājs EMDAS TKS iesniedz tranzīta deklarāciju;

- EMDAS TKS piešķir deklarācijai statusu “Pieņemts” un MRN numuru;

- atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu “Apturēt izlaišanas taimeri”, pirms beidzies atļaujās noteiktais kontroles laiks, tādā veidā apturot deklarācijas turpmāko apstrādi;

- atzītais nosūtītājs no EMDAS TKS izdrukā tranzīta pavaddokumenta “darba versiju” un apzīmogo to ar atzītā nosūtītāja zīmogu, kas apliecina, ka deklarāciju ir sagatavojis un izdrukājis atzītais nosūtītājs;

- ar minētajiem dokumentiem atzītais nosūtītājs dodas uz PVD robežkontroles punktu, kur inspektors izskata iesniegtos dokumentus un uz tranzīta pavaddokumenta “darba versijas” uzspiež zīmoga “NEPIECIEŠAMA PĀRTIKAS UN VETERINĀRĀ DIENESTA ROBEŽKONTROLE” nospiedumu, ko apliecina ar personīgā zīmoga nospiedumu un parakstu, norādot datumu;

- atzītā nosūtītāja kravu no brīvās zonas teritorijas apsardzes dienests izlaiž PVD kontroles veikšanai, ja uz tranzīta pavaddokumenta “darba versijas” ir visas nepieciešamās atzīmes. Ja kravai ir neskarta nosūtītāja plomba, kravu līdz kontroles vietai var nogādāt bez atzītā nosūtītāja plombas. Ja nosūtītāja plombas nav, tad kravai ir jāuzliek atzītā nosūtītāja plomba (jānorāda tranzīta deklarācijā);

- pēc PVD pārbaudes, ja PVD atļāvis kravu izlaist no ostas teritorijas, atzītais nosūtītājs EMDAS TKS nospiež pogu “Iedarbināt izlaišanas taimeri” un tranzīta deklarācijā norāda PVD inspektoru izsniegtā dokumenta numuru, ja tāds tika izsniegts;

- atzītais nosūtītājs gaida atzītā nosūtītāja atļaujā noteikto kontroles laiku PVD teritorijā (Ventspils ostā Sarkanmuižas dambī 25B, Ventspilī vai Liepājas ostā Kaiju ielā 7, Liepājā) ar transportlīdzeklī iekrauto kravu. Pilnvarotajai personai obligāti jāuzliek atzītā nosūtītāja nodrošinājums līdz tranzīta deklarācijas izlaišanai;

- pēc statusa "Preču izlaišana atļauta" saņemšanas EMDAS TKS atzītais nosūtītājs tranzīta pavaddokumentu nodod transportlīdzekļa vadītājam.

25. Obligātais (saskaņotais) pārvadājuma maršruts

Nosūtītāja muitas iestāde, izlaižot preces tranzīta procedūrā, ir tiesīga noteikt obligāto pārvadājuma maršrutu.⁸⁶ Savienības tranzīta procedūras izmantotājam, pārvadātājam un TIR karnetes turētājam jāievēro nosūtītāja muitas iestādes noteiktais obligātais pārvadājuma maršruts. Ja tranzīta procedūras laikā tiek mainīts obligātais pārvadājuma maršruts, pārvadātājam un TIR karnetes turētājam nekavējoties jāuzrāda transportlīdzeklis, preces, tranzīta deklarācija (TIR procedūras gadījumā arī TIR karnete) muitas iestādei, kuras uzraudzībā ir transportlīdzekļa atrašanās vieta (piemēram, preces uzrāda citā, nevis deklarētajā galamērķa muitas iestādē).⁸⁷

⁸⁶ IA 298. panta 2. punkts (Savienības tranzīta procedūra); TIR konvencijas 20. pants un IA 275. pants (TIR procedūra).

⁸⁷ IA 305. panta 1. punkta a) apakšpunkts (Savienības tranzīta procedūra); IA 277. panta 1. punkts (TIR procedūra).

V. Formalitātes tranzīta procedūras laikā

26. Tranzīta procedūrā nodoto preču fiziskā kontrole Pārtikas un veterinārā dienesta robežkontroles punktos “Rīgas osta”, “Liepājas osta” un “Ventspils osta”

Gadījumos, kad tranzīta procedūrā izlaistās preces nogādā ostas MKP, lai veiktu PVD noteikto preču fizisko pārbaudi, un tranzīta procedūra tiks pabeigta citā muitas iestādē, Savienības tranzīta procedūras izmantotājs, pārvadātājs, TIR karnetes turētājs vai viņa pilnvarotā persona informē ostas MKP (klātienē vai izmantojot elektronisko pastu) par kontroles veikšanas vietu un laiku.

Ostas MKP amatpersona informē minēto personu, ka PVD preču fiziskā pārbaude jāveic muitas amatpersonas klātbūtnē, vai saskaņo muitas plombas noņemšanu un PVD preču fizisko pārbaudi bez muitas amatpersonas klātbūtnes.

Ostas MKP amatpersona pēc preču kontroles pabeigšanas uzliek transportlīdzeklim jaunu muitas plombu un veic atbilstošos ierakstus tranzīta pavaddokumentā vai TIR karnetē (norāda uzlikto muitas plombu skaitu un numurus, apliecina ierakstus ar parakstu un muitas iestādes zīmoga nospiedumu).

Ja PVD kontroles punktā aiztur preces padziļinātas kontroles veikšanai (piemēram, līdz laboratorijas izmeklējumu rezultātu saņemšanai vai līdz brīdim, kamēr persona pieņem lēmumu par tālākajām darbībām), Savienības tranzīta procedūras izmantotājs, pārvadātājs, TIR karnetes turētājs vai viņa pilnvarotā persona informē par minēto ostas MKP (klātienē vai izmantojot elektronisko pastu). Turpmākā rīcība ar precēm pēc PVD kontroles ir iespējama, tikai saņemot ostas MKP atļauju. Tikai tad, kad par precēm, kas atrodas PVD robežkontroles punktā, tiek saņemts atbilstošs VSID ar lēmumu⁸⁸, PVD aizturētajām precēm atļauts piemērot muitas noteikumus atzīto preču izmantošanu, kas atbilst VSID lēmumam.

Ja PVD kontroles punktā padziļinātas kontroles veikšanai aiztur tikai daļu no precēm (piemēram, līdz laboratorijas izmeklējumu rezultātu saņemšanai vai līdz brīdim, kamēr persona pieņem lēmumu par tālākajām darbībām), Savienības tranzīta procedūras izmantotājs, pārvadātājs, TIR karnetes turētājs vai viņa pilnvarotā persona informē par minēto ostas MKP (klātienē vai izmantojot elektronisko pastu). Turpmākā rīcība ar PVD kontrolei aizturētajām precēm pēc PVD kontroles ir iespējama, tikai saņemot ostas MKP atļauju.

Ostas MKP rīkojas kā galamērķa muitas iestāde – noslēdz tranzīta deklarāciju vai TIR karneti (TIR karnetes elektronisko deklarāciju).

PVD neaizturēto preču pārvietošanai uz citu muitas iestādi ostas MKP iespējams piemērot tranzīta procedūru, piesakot Savienības ārējā tranzīta

⁸⁸ VSID II.12. ailē (pozitīvais PVD lēmums) vai 14. punktā norādītais ierobežojošais PVD lēmums.

procedūru vai turpinot TIR procedūru (pārvadājumu ar iepriekš noformēto TIR karneti).

Tikai tad, kad par aizturēto preču daļu, kas atrodas PVD kontroles punktā, tiek saņemts atbilstošs VSID ar lēmumu⁸⁹, PVD aizturētajai preču daļai atļauts piemērot muitas noteikumus atzīto preču izmantošanu, kas atbilst VSID lēmumam.

27. Personāla rīcība, ja ir noticis starpgadījums vai ceļu satiksmes negadījums. Preču pārkraušana.

Pārvadātajam⁹⁰ un TIR karnetes turētājam⁹¹ nekavējoties jāinformē tuvākā muitas iestāde par starpgadījumu, jāuzrāda transportlīdzeklis un preces vai jāsaskaņo turpmākās darbības ar tuvāko muitas iestādi, ja tranzīta procedūras izpildes laikā notiek starpgadījums (piemēram, ceļu satiksmes negadījums) un:

a) ir bojāta muitas/atzītā nosūtītāja/preču nosūtītāja kravas plomba (20. punktā noteiktajos gadījumos);

b) minētā plomba nav bojāta, bet ir iespējama piekļuve precēm (piemēram, tenta vai tenta troses bojājumi);

c) preces vai preču daļa ir iznīcināta, bojāta vai nozagta (konstatēta nelikumīga piekļuve precēm);

d) tiek mainīts obligātais pārvadājuma maršruts;

e) tranzīta procedūra piemērota precēm, iekrautām transportlīdzekļu sastāvā (piemēram, vilcējs ar vairākām piekabēm vai konteineriem, noformējot vienu deklarāciju) un nepieciešams atkabināt vienu no transportlīdzekļiem (konteineriem);

f) starpgadījums var ietekmēt Savienības tranzīta procedūras izmantotāja, TIR karnetes turētāja vai pārvadātāja spēju izpildīt savus pienākumus.

27.1. Savienības tranzīta procedūra

Ja Savienības tranzīta procedūras izpildes laikā notiek starpgadījums (piemēram, ceļu satiksmes negadījums), saskaņā IA 305. panta 1. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem preču pārkraušana jāveic muitas dienestu uzraudzībā, izņemot IA 305. panta 3. punktā noteiktajos gadījumos, kad pārkraušanu atļauts veikt bez tādas uzraudzības.

Preču pārkraušanas gadījumā muitas dienesti nepieprasa uzrādīt preces kopā ar tranzīta deklarāciju⁹², ja ir izpildīti visi šie nosacījumi:

1) tiks veiktas šādas darbības:

- preces pārkraušana no transportlīdzekļa, kam nav uzlikta plomba;

⁸⁹ VSID II.12. ailē (pozitīvs PVD lēmums) vai 14. punktā norādītais ierobežojošais PVD lēmums.

⁹⁰ IA 305. panta 1. punkts.

⁹¹ TIR konvencijas 25. pants un 1. pielikums ("TIR karnetes lietošanas noteikumi"), IA 277. panta 1. punkts.

⁹² IA 305. panta 3., 5. un 6. punkts.

- konteineru pārkraušana no viena transportlīdzekļa uz citu (t.sk. no autotransportlīdzekļa uz dzelzceļa transportlīdzekli), nenoņemot konteineram uzlikto muitas plombu;

- vilcēja maiņa bez preču pārkraušanas;

2) Savienības tranzīta procedūras izmantotājs vai pārvadātājs Savienības tranzīta procedūras izmantotāja vārdā sniedz attiecīgo informāciju par pārkraušanu vai autotransportlīdzekļa sastāva (vilcēja) maiņu tās dalībvalsts muitas dienestam, kuras teritorijā transportlīdzeklis atrodas vai notiks konteineru pārkraušana (piemēram, izmantojot elektronisko pastu).

Pārvadātājam tranzīta pavaddokumenta 56. ailē "Citi starpgadījumi pārvadājuma laikā" jānorāda jaunā transportlīdzekļa (ja notiek vilcēja maiņa, – jaunā vilcēja) reģistrācijas numurs, reģistrācijas valsts un jāapliecina ieraksts ar personisko parakstu.

Preču pārkraušana pārvadātājam (izņemot IA 305. panta 3. punktā noteiktajos gadījumos) jāaskaņo ar muitas iestādi, kuras uzraudzībā ir preču pārkraušanas vieta. Preču pārkraušanas gadījumā pārvadātāja pienākums ir veikt vajadzīgos ierakstus tranzīta pavaddokumenta 55. ailē "Pārkraušana" un uzrādīt to kopā ar sūtījumu minētajai muitas iestādei. Muitas iestādes (kuras uzraudzībā notika preču pārkraušana) amatpersona aizpilda tranzīta pavaddokumenta "F" aili.

27.2. TIR procedūra

Ja TIR procedūras izpildes laikā notiek starpgadījums (piemēram, ceļu satiksmes negadījums) un jāveic preču pārkraušana (piemēram, tiek konstatēti transportlīdzekļa tehniskie bojājumi, kas neļauj turpināt pārvadājumu), TIR karnetes turētājam par minēto jāinformē notikuma vietai tuvākā muitas iestāde. Notikuma vietas muitas iestāde informē TIR karnetes turētāju par turpmāko rīcību (muitas kontrole notikuma vietā, preču un transportlīdzekļa uzrādīšana u.c.).

VI. Formalitātes galamērķa muitas iestādē

28. Preču uzrādīšana galamērķa muitas iestādei

28.1. Preču uzrādīšana

Lai pabeigtu tranzīta procedūru, preces jānogādā un jāuzrāda galamērķa muitas iestādē.⁹³ Savukārt, lai saņemtu preces, kas nodotas tranzīta procedūrā, savās telpās vai jebkurā citā apstiprinātā vietā, neuzrādot tās galamērķa muitas iestādē, personai jāizmanto atzītā saņēmēja statuss.⁹⁴

Ja tranzīta procedūru pabeidz, neizmantojot atzītā saņēmēja statusu (“parastajā kārtībā”), preces fiziski jāuzrāda galamērķa muitas iestādei (MKP atrašanās vietā vai dzelzceļa bāzes stacijā (pārvadājumos ar dzelzceļa transportu)).

Lai pabeigtu Savienības tranzīta procedūru, personai⁹⁵ klātienē (pārvadājumos ar dzelzceļa transportu – klātienē vai EDS (iesniegums)) jāinformē galamērķa muitas iestāde, ka atbilstošās preces ir nogādātas galamērķa muitas iestādē un galamērķa muitas iestādei jāiesniedz tranzīta pavaddokuments.⁹⁶

Šajos gadījumos (tranzīta procedūru pabeidz galamērķa muitas iestādē), piemērojot:

- pagaidu uzglabāšanu, – preces pārvieto uz pagaidu uzglabāšanas atļaujā noteikto vietu pēc pagaidu uzglabāšanas deklarācijas apstiprināšanas;
- muitas procedūru, – uzglabāšana muitas noliktavā – preces pārvieto uz atļaujā noteikto vietu pēc preču izlaišanas procedūrā;
- citu muitas procedūru, izņemot uzglabāšanu brīvajā zonā (sk. 28.2. apakšpunktu), – preces izmanto atbilstoši muitas procedūras izpildes noteikumiem vai atļautiem izmantošanas veidiem pēc preču izlaišanas muitas procedūrā.

Ja preču īpašību dēļ (piemēram, lielgabarīta kravās, dzīvi dzīvnieki vai ātrbojīgās preces, kad, veicot preču pārbaudi, jānodrošina preču uzglabāšanas īpašie nosacījumi) tās nav iespējams nogādāt uzrādīšanai galamērķa muitas iestādei, galamērķa muitas iestāde (pamatojoties uz Savienības tranzīta procedūras izmantotāja vai pilnvarotās personas iesniegumu, piemēram, pa e-pastu nosūtītu iesniegumu) ir tiesīga saskaņot preču uzrādīšanu citā vietā.⁹⁷

⁹³ SMK 233. panta 1., 2. un 3. punkts, IA 306. panta 1. punkta pirmā daļa (Savienības tranzīta procedūra); TIR Konvencijas 21. pants, IA 278. panta 1. punkta pirmā daļa (TIR procedūra).

⁹⁴ SMK 233. panta 4. punkta b) apakšpunkts, IA 315. pants (Savienības tranzīta procedūra); SMK 230. pants, IA 282. pants (TIR procedūra).

⁹⁵ Saskaņā ar SMK 233. panta 1. un 3. punktu par tranzīta procedūras pareizo izpildi atbildīgā persona – Savienības tranzīta procedūras izmantotājs, pārvadātājs, preču saņēmējs (tranzīta operācijas/pārvadājuma puses vienojas par personu, kura veiks preču uzrādīšanu).

⁹⁶ DA 184. pants.

⁹⁷ IA 306. panta 1. punkta otrā daļa.

28.2. Preču uzrādīšana, piemērojot muitas procedūru – uzglabāšana brīvajā zonā
(atzītā saņēmēja statusu neizmanto)

Lai precēm, kuras pārvieto ar autotransportu, pabeigtu tranzīta procedūru un piemērotu muitas procedūru – uzglabāšana brīvajā zonā, transportlīdzeklis un preces jāuzrāda galamērķa muitas iestādei.

Rīgas brīvostas MKP amatpersona tranzīta pavaddokumentā veic ierakstu “transportlīdzeklis uzrādīts” vai “muitas plombas atbilst” un uzliek muitas iestādes zīmoga nospiedumu.

Liepājas ostas MKP vai Ventspils ostas MKP amatpersona tranzīta pavaddokumentā veic ierakstu “Izkraut atļauts” un uzliek muitas iestādes zīmoga nospiedumu.

Pēc transportlīdzekļa un preču uzrādīšanas galamērķa muitas iestādei:

- transportlīdzeklis un preces nekavējoties jāpārvieto uz brīvās zonas teritoriju;

- galamērķa muitas iestādei jāiesniedz dokumenti⁹⁸, kuri apliecina preču ņemšanu brīvās zonas uzskaitē⁹⁹ (precēm piemērota muitas procedūra – uzglabāšana brīvajā zonā).

Galamērķa muitas iestādes amatpersona, saņemot brīvās zonas uzņēmuma dokumentus, kuri apliecina preču ņemšanu brīvās zonas uzskaitē, EMDAS TKS tranzīta deklarācijai vai TIR karnetes elektroniskajai deklarācijai reģistrē atbilstošo kontroles rezultātu kodu (muitas kontroles rezultāti).

Lai precēm, kuras pārvieto ar dzelzceļa transportu, pabeigtu tranzīta procedūru (vagoni atrodas bāzes stacijā) un piemērotu muitas procedūru – uzglabāšana brīvajā zonā, brīvās zonas uzņēmuma pārstāvis (preču saņēmējs) iesniedz klātienē vai EDS (iesniegums) galamērķa muitas iestādei tranzīta pavaddokumentu.

Pēc preču uzrādīšanas galamērķa muitas iestādei:

- vagoni un preces nekavējoties jāpārvieto uz brīvās zonas teritoriju;

- galamērķa muitas iestādei jāiesniedz dokumenti¹⁰⁰, kuri apliecina preču ņemšanu brīvās zonas uzskaitē¹⁰¹ (precēm piemērota muitas procedūra – uzglabāšana brīvajā zonā).

Galamērķa muitas iestādes amatpersona, saņemot brīvās zonas uzņēmuma dokumentus, kuri apliecina preču ņemšanu brīvās zonas uzskaitē, EMDAS TKS tranzīta deklarācijai reģistrē atbilstošo kontroles rezultātu kodu (muitas kontroles rezultāti).

⁹⁸ Dokumentus iesniedz MKP klātienē vai EDS.

⁹⁹ Preces ņemtas brīvās zonas uzskaitē tranzīta deklarācijā norādītajā daudzumā vai, ja galamērķa muitas iestāde, veicot muitas fizisko kontroli, konstatē preču daudzuma/veida neatbilstības, – atbilstoši galamērķa muitas iestādes konstatētajam preču daudzumam.

¹⁰⁰ Dokumentus iesniedz MKP klātienē vai EDS.

¹⁰¹ Preces ņemtas brīvās zonas uzskaitē tranzīta deklarācijā norādītajā daudzumā vai, ja galamērķa muitas iestāde, veicot muitas fizisko kontroli, konstatē preču daudzuma/veida neatbilstības, – atbilstoši galamērķa muitas iestādes konstatētajam preču daudzumam.

28.3. Tranzīta procedūras pabeigšana, veicot kuģu apgādi

Ja preces, piemērojot Savienības tranzīta procedūru, pārvieto uz kompetento (galamērķa) muitas iestādi kuģu apgādes (t.sk. bunkurēšanas darbu) veikšanai, pirms kuģu apgādes veikšanas preces jāuzrāda galamērķa muitas iestādē: Savienības tranzīta procedūras izmantotājs paziņo galamērķa muitas iestādei par preču ierašanos un saskaņo kuģu apgādi.

28.4. Pēc tranzīta procedūras noslēgšanas konstatētās neatbilstības

Ja pēc tranzīta procedūras noslēgšanas, neizmantojot atzītā saņēmēja statusu, pagaidu uzglabāšanas vietas turētājs, muitas noliktavas turētājs, brīvās zonas uzņēmums vai persona, kura piemēroja precēm nākamo muitas procedūru, preču izkraušanas laikā konstatē neatbilstības:

- pagaidu uzglabāšanas vietas turētājs labojumus pagaidu uzglabāšanas deklarācijā un uzskaitē veic saskaņā ar MK noteikumu Nr. 500 "Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi"¹⁰² 62. punktu;

- muitas noliktavas turētājs labojumus muitas deklarācijā un muitas noliktavas uzskaitē veic saskaņā ar MK noteikumu Nr. 500 "Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi" 54. un 55. punktu;

- brīvās zonas uzņēmums labojumus preču uzskaitē veic saskaņā ar MK noteikumu Nr. 500 "Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi" 79.¹, 79.² un 79.⁵ punktu;

- persona, kura piemēroja precēm nākamo muitas procedūru, lai veiktu nepieciešamos labojumus muitas deklarācijā, iesniedz EMDAS iesniegumu par muitas deklarācijas labojumiem¹⁰³ un dokumentus, kas apliecina, ka neatbilstības pastāvēja preču nosūtīšanas brīdī¹⁰⁴.

29. Preču uzrādīšana pēc tranzīta procedūras izpildei noteiktā termiņa

Savienības tranzīta procedūrā nodotās preces jāuzrāda galamērķa muitas iestādei nosūtītāja muitas iestādes noteiktajā termiņā. Nosūtītāja muitas iestādes noteiktais termiņš ir saistošs citām muitas iestādēm (galamērķa, tranzīta), un šīs iestādes to nedrīkst mainīt.¹⁰⁵

Ja preces tiek uzrādītas galamērķa muitas iestādei pēc nosūtītāja muitas iestādes noteiktā termiņa beigām, galamērķa muitas iestāde uzskata, ka minētais termiņš ir ievērots, ja procedūras izmantotājs vai pārvadātājs iesniedz galamērķa muitas iestādei dokumentus, kuri apliecina, ka termiņš tika nokavēts nejauša

¹⁰² Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumi Nr. 500 "Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi".

¹⁰³ EMDAS forma "Pieteikumi pēcmuitošanas labojumiem".

¹⁰⁴ Piemēram, preču nosūtītāja vēstule, kurā tiek norādīta informācija, ka iztrūkstošās preces netika nosūtītas saņēmējam.

¹⁰⁵ SMK 233. panta 1. un 3. punkts, IA 297. panta 2. punkts.

notikuma vai nepārvaramas varas dēļ.¹⁰⁶ Galamērķa muitas iestāde izvērtē, vai termiņš procedūras pabeigšanai nokavēts pamatoti un iesniegtie dokumenti apliecina notikuma faktu. Preču pārvadājums bija jāturpina vai preču uzrādīšana bija jāveic, tiklīdz tas kļuva iespējams (notikuma izraisītie šķēršļi tika novērsti).

Dokumentu piemēri, kas pierāda neparedzētus, no procedūras izmantotāja vai pārvadātāja neatkarīgus apstākļus:

- Valsts policijas izziņa ceļu satiksmes negadījuma gadījumā;
- dzelzceļa infrastruktūras operatora izsniegts dokuments, ja kavējums ir saistīts ar dzelzceļa remontdarbiem vai infrastruktūras noslodzi;
- dokuments, kas pierāda transportlīdzekļu remontdarbus, ja transportlīdzeklis ir bojāts.

Galamērķa muitas iestāde var atbrīvot procedūras izmantotāju vai pārvadātāju no pienākuma iesniegt minētos apliecinājumus, ja galamērķa muitas iestādei ir pieejama informācija par minēto notikumu, piemēram, ostas muitas iestāde ir informēta par laika apstākļiem, kuru dēļ preces nav iespējams nodot jūras pārvadājumam vai terminālim (t.sk. ņemot vērā preču fizikāli ķīmiskās īpašības).

Ja preces ir uzrādītas, minētie dokumenti ir iesniegti galamērķa muitas iestādei un citas neatbilstības attiecībā uz Savienības tranzīta procedūras izpildi nav konstatētas, galamērķa muitas iestāde uzskata, ka Savienības tranzīta procedūra pabeigta pareizi (SMK 233. panta 1. punkta a), b) apakšpunkta un 3. punkta pienākumi ir izpildīti).

Galamērķa muitas iestāde, konstatējot, ka termiņš tranzīta procedūras pabeigšanai nokavēts nepamatoti, rīkojas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam (uzsāk administratīvā pārkāpuma procesu).

30. Tranzīta procedūras pabeigšana precēm, kas bijušas izlaistas muitas procedūrā – eksports, izvešana pārstrādei vai reeksportā

Noslēdzot muitas procedūru – eksports (tai skaitā pagaidu izvešana), izvešana pārstrādei vai reeksportu –, piemērojot TIR procedūru, preces jāizved no Savienības muitas teritorijas. Nav pieļaujams, ka preces netiek izvestas no Savienības muitas teritorijas ar piemēroto TIR procedūru (reeksporta gadījumā arī Savienības ārējā tranzīta procedūru), izņemot IA 340. panta 3. punktā noteiktajos gadījumos, kad tiek nodrošināta muitas uzraudzība.

Ja ārpussavienības preču izvešanas loģistikas operāciju laikā preces nepieciešams pārvietot starp muitas noliktavu/noliktavām, pagaidu uzglabāšanas vietu/vietām vai brīvo zonu, personai jāizvērtē šādu operāciju iespējamība un

¹⁰⁶ IA 306. panta 3. punkts.

nepieciešamās muitas formalitātes, ņemot vērā atbilstošo muitas procedūru vai reeksporta izpildes noteikumus.

Piemēram, ja muitas noliktavā esošās preces nepieciešams pārvietot uz ostā esošo pagaidu uzglabāšanas vietu, lai preces vēlāk izvestu ar jūras transportu, šāda pārvietošana būtu jāveic, precēm piemērojot tranzīta procedūru, ko pabeidz, secīgi piemērojot pagaidu uzglabāšanu. Savukārt pēc preču uzglabāšanas un tās izvedot no ES, jāiesniedz reeksporta paziņojums.

Pārvadājums tiek pārtraukts

Piemērojot IA 340. panta 3. punkta noteikumus (eksporta vai reeksporta deklarācija tika noslēgta, piemērojot TIR procedūru, vai arī reeksporta deklarācija, piemērojot Savienības tranzīta procedūru (T1), bet pārvadājums tiek pārtraukts), TIR karnetes turētājam, Savienības tranzīta procedūras izmantotājam vai pārvadātājam jāuzrāda preces muitas iestādei un:

a) ja eksporta vai reeksporta deklarācija (iepriekšējā muitas procedūra vai reeksports) tika noformēta citā ES dalībvalstī, jāiesniedz iesniegums ar lūgumu noslēgt tranzīta procedūru. Iesniegumā norāda informāciju par preču neizvešanu no Savienības muitas teritorijas ar iepriekš noformēto eksporta vai reeksporta deklarāciju, preču neizvešanas iemesliem, preču atrašanās vietu, plānoto preču izvešanas datumu un transporta veidu¹⁰⁷, piemēram:

- “preces, kas tika nodotas reeksportā, noformējot reeksporta deklarāciju Nr. (deklarācijas numurs), netika izvestas no Savienības muitas teritorijas (*preču neizvešanas iemesli*) un nodotas muitas procedūrā – uzglabāšana muitas noliktavā – muitas deklarācija Nr.”, vai

- “preces, kas tika nodotas muitas procedūrā – eksports, noformējot eksporta deklarāciju Nr. (deklarācijas numurs), netika izvestas no Savienības muitas teritorijas (*preču neizvešanas iemesli un preču atrašanās vieta*). Lūdzu pārtraukt muitas uzraudzību Savienības precēm”;

b) ja eksporta vai reeksporta deklarācija (iepriekšējā muitas procedūra vai reeksports) tika noformēta Latvijas Republikas eksporta muitas iestādē, jāinformē deklarētājs (eksporta procedūra vai reeksports) par preču neizvešanu no Savienības muitas teritorijas. Tranzīta procedūru iespējams noslēgt, tikai VID Muitas pārvaldei saņemot EMDAS EKS deklarētāja (eksporta procedūra vai reeksports) iesniegumu par eksporta vai reeksporta deklarācijas anulēšanu.

Turpmāko rīcību ar precēm saskaņo ar uzraudzības muitas iestādi. Ja pirms tranzīta procedūras piemērošanas precēm bija piemērots reeksports, noslēdzot tranzīta procedūru, precēm piemēro attiecīgo muitas procedūru vai pagaidu uzglabāšanu.

¹⁰⁷ Ja preces plānots izvest no ES ar citu transportlīdzekli.

Preces izvedīs ar jūras transportu (preces ieved brīvajā zonā)

Ņemot vērā jūras pārvadājumu un brīvās zonas uzņēmumu darbības specifiku, ja pirms tranzīta procedūras piemērošanas precēm bija piemērots reeksports un preces paredzēts izvest ar jūras transportu, preču ievešanu brīvajā zonā veic atbilstoši minētajai kārtībai. Tranzīta procedūru pabeidz, izvedot preces no Savienības muitas teritorijas.

Pirms preču ievešanas brīvajā zonā persona¹⁰⁸ uzrāda ostas MKP (galamērķa muitas iestādei) transportlīdzekli, preces un tranzīta pavaddokumentu. Ostas MKP amatpersona tranzīta pavaddokumentā veic ierakstu “transportlīdzeklis uzrādīts”, “muitas plombas atbilst” un uzliek muitas iestādes zīmoga nospiedumu.

Pēc transportlīdzekļa un preču uzrādīšanas galamērķa muitas iestādei:

- transportlīdzeklis un preces nekavējoties jāpārvieta uz brīvās zonas teritoriju;
- ostas MKP jāiesniedz dokumenti¹⁰⁹, kuri apliecina, ka brīvās zonas uzņēmums pieņēma preces glabāšanai (tranzīta procedūra netiek pabeigta).

Pirms preču iekraušanas kuģī elektroniski, izmantojot SKLOIS, Ostas MKP tiek iesniegts iesniegums preču iekraušanas atļaujas saņemšanai. Ostas MKP amatpersona atļauj preču iekraušanu kuģī (SKLOIS) vai informē, ka tiks veikta muitas kontrole.

Ostas MKP amatpersona, saņemot SKLOIS apstiprinājumu par preču izvešanu, EMDAS TKS noslēdz tranzīta deklarāciju.

Ja, uzglabājot preces brīvās zonas teritorijā (pirms preču izvešanas ar jūras transportu), tās nepieciešams pārkraut no transportlīdzekļa (piemēram, no piekabes) jūras konteinerā, persona¹¹⁰ pārkraušanas darbus saskaņo¹¹¹ ar Ostas MKP.

31. Atzītā saņēmēja pienākums norādīt preču atrašanās vietu

Atzītajam saņēmējam (t.sk. TIR procedūrā), reģistrējot ierašanās paziņojumu, jānorāda atļaujā norādītais telpas vai teritorijas identifikators, kas informēs par preču faktisko atrašanās vietu, pabeidzot tranzīta procedūru (identifikators jāuzrāda laukā “Autorizētā preču ierašanās vieta”).

¹⁰⁸ Par tranzīta procedūras pareizo izpildi atbildīgā persona – Savienības tranzīta procedūras izmantotājs, pārvadātājs, preču saņēmējs (tranzīta operācijas/pārvadājuma puses vienojas par personu, kura veiks preču uzrādīšanu).

¹⁰⁹ Dokumentus iesniedz MKP klātienē vai EDS.

¹¹⁰ Par tranzīta procedūras pareizo izpildi atbildīgā persona.

¹¹¹ Iesniegumu iesniedz klātienē vai EDS.

Gadījumos, kad tranzīta procedūra (t.sk. TIR procedūra) tiek noslēgta ārpus faktiskās galamērķa muitas iestādes darba laika, atļaujas turētājam jāuzrāda uzraudzības muitas iestādes kods (saskaņā ar atļauju – noteiktā uzraudzības muitas iestāde ārpus faktiskās galamērķa muitas iestādes darba laika) un identifikators, kas atbilst faktiskajai preču atrašanās vietai. Piemēram, ja krava atrodas Jelgavā, kam ārpus muitas iestādes darba laika noteikta uzraudzības muitas iestāde Rīgas brīvostas MKP, jāuzrāda galamērķa muitas iestāde LV000210 un identifikators, kas atbilst Jelgavas MKP.

VII. Tranzīta procedūras piemērošana un pabeigšana īpašajās situācijās

32. Tranzīta procedūras piemērošana un pabeigšana preču pārvietošanai no Rīgas brīvostas uz pārbaudes vietu, kad preču pārbaudi piesaka uzņēmējs, kas saņēmis Atzītā uzņēmēja (AEO) sertifikātu

Preces, kas ievestas Savienības muitas teritorijā, no to ieviešanas brīža ir muitas uzraudzībā. Muitas uzraudzībā esošu preču valdītājs var lūgt uzraudzības muitas iestādi atļaut pārbaudīt preces, lai noskaidrotu kravas saturu, un novērst iespējamās neatbilstības, ievēdot preces Latvijas Republikā.¹¹²

Savukārt Atzītais uzņēmējs (AEO) ir tiesīgs lūgt¹¹³ Rīgas brīvostas MKP 0210 (uzraudzības un nosūtītāja muitas iestāde) atļaut pārbaudīt preces citā vietā, nevis Rīgas brīvostas teritorijā gadījumos, ja tiek izpildīti visi minētie nosacījumi:

- preču pārbaude notiks pagaidu uzglabāšanas vietā vai muitas noliktavā, kurā ir atļauta preču pagaidu uzglabāšana;
- preču pārbaudes vieta ir norādīta minētajam atzītajam uzņēmējam piešķirtajā preču pagaidu uzglabāšanas vietas turēšanas atļaujā, muitas noliktavas turēšanas atļaujā vai atzītā saņēmēja atļaujā;
- preces tiek pārvadātas jūras konteineros;
- preces pārvietos uz preču pārbaudes vietu, piemērojot Savienības ārējā tranzīta procedūru.

Rīgas brīvostas MKP 0210 (nosūtītāja muitas iestāde) atļauj preču pārvietošanu uz pārbaudes vietu, ja konteineram, ar kuru preces tika nogādātas Latvijas Republikā un tiks nosūtītas uz preču pārbaudes vietu:

- uzliktā preču nosūtītāja kravas plomba ir neskarta;
- nav konstatējamas pazīmes, kas liecina par piekļuvi precēm;
- nav mehānisku bojājumu, kuru rezultātā var rasties preču zudumi.

Ja Rīgas brīvostas MKP 0210 atļauj preču pārvietošanu uz pārbaudes vietu, transportlīdzeklim uzliek muitas plombu un precēm piemēro tranzīta procedūru atbilstoši pavaddokumentos norādītajam preču daudzumam.

Tranzīta deklarācijas 44. ailē, izmantojot pavaddokumenta kodu “ZZZ”, jānorāda iesnieguma par preču pārbaudi numurs un datums. Iesnieguma par preču pārbaudi kopiju pievieno tranzīta deklarācijai skenētā veidā.

Muitas iestādes amatpersona EMDAS TKS norāda tranzīta deklarācijai preču pārvadājuma saskaņoto (obligāto) maršrutu – galamērķa muitas iestāde ir pagaidu uzglabāšanas vietas (kas norādīta iesniegumā) uzraudzības muitas iestāde.

¹¹² SMK 134. panta 1. punkts (pirmā daļa) un 2. punkts.

¹¹³ Iesniedzot klātienē vai nosūtot uz elektroniskā pasta adresi mkp.0210@vid.gov.lv iesniegumu par preču pārbaudi.

Ja Rīgas brīvostas MKP 0210, pirms atļaut preču pārbaudi citā vietā, konstatē piekļuvi precēm, preces tiek nosūtītas padziļinātai muitas fiziskajai kontrolei. Pēc muitas fiziskās kontroles pabeigšanas kontaineram uzliek muitas nodrošinājumu un precēm piemēro muitas procedūru – tranzīts – atbilstoši faktiskajam preču daudzumam, kas konstatēts muitas fiziskās kontroles rezultātā.

Galamērķa muitas iestādē noslēdz tranzīta procedūru atbilstoši preču pārbaudes rezultātiem.

Attiecinot uz precēm noteikumus par pagaidu uzglabāšanu, ja pārbaūžu rezultātā:

- netiek konstatētas preču neatbilstības, – tās deklarē atbilstoši pavaddokumentos norādītajam;

- tiek konstatētas preču neatbilstības (preču iztrūkumi vai lielāks preču daudzums), – tās deklarē pēc faktiskā daudzuma, kas konstatēts preču pārbaudes laikā, pievienojot attiecīgus pavaddokumentus. Atzītajam uzņēmējam jāiesniedz galamērķa muitas iestādei dokumentāri apstiprinājumi, kas apliecina faktu, ka preces netika nelikumīgi izņemtas tranzīta procedūras izpildes laikā.

33. Tranzīta procedūrā nodoto preču pārvadāšana kopā ar citām precēm, uz kurām neattiecas tranzīta procedūra

Personai, plānojot preču pārvadājumu ar vairākām preču iekraušanas/izkraušanas vietām, pārvadājumus, kur precēm ir atšķirīgs muitas statuss (Savienības preces un ārpus Savienības preces) vai uz tām ir attiecināmi īpašie muitas vai citi noteikumi (piemēram, PVD kontrolei pakļautās preces – sk. 18. punktu), jāizvērtē šāda saliktā pārvadājuma iespējamība, ņemot vērā atbilstošo muitas procedūru vai reeksporta izpildes noteikumus.

Atbilstoši TIR Konvencijai TIR procedūra jāattiecina uz visām precēm, kas tiek pārvadātas transportlīdzekļa, kurš tiek izmantots TIR procedūrai, aizplombētajā daļā. Nav pieļaujams, ka transportlīdzekļa, kurš tiek izmantots TIR procedūrai, aizplombētajā daļā tiek pārvadātas TIR procedūrā nodotās preces un citas preces, kuras nav norādītas TIR karnetē (nav deklarētas TIR procedūrai), piemēram, citā muitas procedūrā (eksporta vai Savienības tranzīta) nodotās preces.

Savienības tranzīta procedūrā nodotās preces var pārvadāt vienā transportlīdzeklī ar citā muitas procedūrā nodotajām precēm vai arī ar Savienības precēm, kas nav muitas uzraudzībā, ievērojot Savienības tranzīta procedūras izpildes noteikumus.

Savienības tranzīta procedūras izmantotājs, kā arī preču pārvadātājs un saņēmējs, kas pieņem preces, zīnot, ka tās tiek pārvietotas Savienības tranzīta procedūrā, ir atbildīgi par preču neskartu nogādāšanu galamērķa muitas iestādē noliktajā termiņā, pienācīgi izpildot muitas dienestu noteiktos preču identifikācijas

nodrošināšanas pasākumus.¹¹⁴ Atbilstoši minētajam, lietojot analogijas metodi, piemērojami IA 305. panta nosacījumi:

a) ja nosūtītāja muitas iestāde ir uzlikusi transportlīdzeklim muitas plombu, pārvadātāja vai Savienības tranzīta procedūras izmantotāja pārstāvim jāaskaņo ar transportlīdzekļa atrašanās vietas uzraudzības muitas iestādi muitas plombas noņemšana un citu preču (preces, kas nav nodotas tranzīta procedūrā) iekraušana vai izkraušana. Uzraudzības muitas iestāde var noteikt, ka muitas plombas noņemšana un citu preču iekraušana vai izkraušana jāveic muitas amatpersonas uzraudzībā. Uzraudzības muitas iestādes amatpersona pēc citu preču (preces, kas nav nodotas tranzīta procedūrā) iekraušanas vai izkraušanas uzliek transportlīdzeklim muitas plombu. Tranzīta pavaddokumenta 56. ailē pārvadātājam jāveic atzīmes par citu preču iekraušanu transportlīdzeklī vai izkraušanu no tā (piemēram, “iekrautas/izkrautas (*izvēlas atbilstoši situācijai*) citas preces, uz kurām neattiecas T1 procedūra”). Savukārt uzraudzības muitas iestādes amatpersonai tranzīta pavaddokumenta “G” ailē jāapstiprina tranzīta pavaddokumenta 56. ailē norādītā informācija un jānorāda jaunās muitas plombas numurs;

b) ja, izlaižot preces Savienības tranzīta procedūrā, nosūtītāja muitas iestādē transportlīdzeklim nav uzlikta muitas plomba (piemēram, tranzīta procedūra tiek piemērota atsevišķam preču iepakojumam, kuram nosūtītāja muitas iestāde ir attiecinājusi preču muitas identifikācijas pasākumus – iepakojumam ir uzlikta muitas plomba vai uzlīme), pārvadātāja vai Savienības tranzīta procedūras izmantotāja pārstāvim jāaskaņo ar transportlīdzekļa atrašanās vietas uzraudzības muitas iestādi citu preču (preces, kas nav nodotas tranzīta procedūrā) iekraušana vai izkraušana.

34. Savienības tranzīta procedūras piemērošana un pabeigšana saliktās kravas gadījumā (vairākas iekraušanas un/vai izkraušanas vietas)

Piemērojot Savienības tranzīta procedūru, vienu transportlīdzekli var izmantot preču iekraušanai vairāk nekā vienā nosūtītāja muitas iestādē un izkraušanai vairāk nekā vienā galamērķa muitas iestādē.¹¹⁵

Personai, plānojot preču pārvadājumu ar vairākām preču iekraušanas/izkraušanas vietām, jāizvērtē šāda saliktā pārvadājuma iespējamība, ņemot vērā atbilstošo muitas procedūru vai reeksporta izpildes noteikumus.

34.1. Preču iekraušana vairākās nosūtītāja muitas iestādēs

Gadījumos, kad Savienības tranzīta procedūrā pārvietojamām precēm noteikts identifikācijas pasākums – muitas plombas uzlikšana transportlīdzeklim –, uzliktās plombas noņemšana un citu preču iekraušana transportlīdzeklī ietekmēs Savienības tranzīta procedūras izmantotāja spēju nodrošināt SMK 233. pantā

¹¹⁴ SMK 233. panta 1. un 3. punkts.

¹¹⁵ IA 296. panta 3. punkts.

noteikto pienākumu izpildi. Tādējādi situācijās, kad transportlīdzeklī ar uzlikto muitas plombu, kas jau pārvieto preces tranzīta procedūrā, nepieciešams iekraut citas preces, rīkojas šādi:

a) iepriekš piemērotā Savienības tranzīta procedūra jānoslēdz (MKP vai izmantojot atzītā saņēmēja statusu) un pēc tam jāpiemēro Savienības tranzīta procedūra (noformē jauna tranzīta deklarācija – MKP vai izmantojot atzītā nosūtītāja statusu) visām ar vienu transportlīdzekli pārvadājamām precēm, vai

b) saskaņojot (pārvadātāja rakstveida iesniegums) ar uzraudzības muitas iestādi muitas plombas noņemšanu un papildu preču iekraušanu, noņem muitas plombu un pēc tam piemēro Savienības tranzīta procedūru transportlīdzeklī papildus iekrautajām precēm (iepriekš piemēroto Savienības tranzīta procedūru nenoslēdz). Minētajā situācijā, lietojot analogijas metodi, piemērojami IA 305. panta nosacījumi. Uzraudzības muitas iestāde var noteikt, ka muitas plombas noņemšana un papildu preču iekraušana jāveic muitas amatpersonas uzraudzībā. Uzraudzības muitas iestādes amatpersona pēc papildu preču iekraušanas uzliek transportlīdzeklī muitas plombu. Tranzīta pavaddokumenta 56. ailē (tranzīta deklarācija, kas bija noformēta citā nosūtītāja muitas iestādē (pirms papildu preces iekraušanas)) pārvadātājam jāveic atzīmes par papildu preču (noformējot atsevišķu muitas deklarāciju) iekraušanu transportlīdzeklī (piemēram, “iekrautas papildu preces ar MRN (*norāda deklarācijas numuru*)”). Savukārt uzraudzības muitas iestādes amatpersonai tranzīta pavaddokumenta “G” ailē jāapstiprina tranzīta pavaddokumenta 56. ailē norādītā informācija un jānorāda jaunās muitas plombas numurs.

Ja transportlīdzekļa atrašanās vietas uzraudzības muitas iestāde uzskata, ka atbilstošajā situācijā, veicot muitas plombas noņemšanu un citu preču iekraušanu transportlīdzeklī, kas pārvieto Savienības tranzīta procedūrā izlaistās preces, netiks nodrošināta muitas dienesta uzraudzība vai to nav iespējams nodrošināt, minētās darbības netiek atļautas un muitas plombas var tikt noņemtas, tikai noslēdzot (iepriekš piemēroto) Savienības tranzīta procedūru.

Tomēr gadījumos, kad Savienības ārējā tranzīta procedūra piemērota reeksportā izlaistām precēm, minēto Savienības ārējā tranzīta procedūru ir atļauts noslēgt, tikai faktiski izvedot preces no Savienības muitas teritorijas (izņemot 30. punktā noteiktajos gadījumos, kad tiek nodrošināta muitas uzraudzība).

Ja Savienības ārējā tranzīta procedūra tiek piemērota atsevišķam preču iepakojumam (piemēram, ekspress sūtījums – sīkpaka), kuram nosūtītāja muitas iestāde ir attiecinājusi preču muitas identifikācijas pasākumus (piemēram, iepakojumam ir uzliktas muitas plombas vai uzlīmes, bet transportlīdzeklī nav uzlikta muitas plomba), un var konstatēt, ka preču iepakojumam un transportlīdzeklī nav tiešas saiknes, transportlīdzeklis var tikt izmantots šādu preču iekraušanai un izkraušanai vairākās nosūtītāja un galamērķa muitas iestādēs, neietekmējot katras atsevišķās tranzīta procedūras Savienības tranzīta procedūras izmantotāja spējas nodrošināt tranzīta procedūras noteikumu izpildi. Piemēram, ar

uzraudzības muitas iestādi nav jāsaskaņo papildu preču iekraušana transportlīdzeklī, ja, piemērojot tranzīta procedūru, iepriekšējā nosūtītāja muitas iestādē transportlīdzeklī nav uzlikta muitas plomba.

34.2. Preču izkraušana vairākās galamērķa muitas iestādēs

Saliktās kravas pārvadājumu gadījumos, kad Savienības tranzīta procedūrā (ar vienu transportlīdzekli) pārvietojamās preces jānogādā vairākās galamērķa muitas iestādēs:

1) ja katrai kravas daļai ir noformēta atsevišķa tranzīta deklarācija, saskaņojot ar uzraudzības muitas iestādi muitas plombas noņemšanu, noņem muitas plombu, izkrauj preces (atbilstošo saliktās kravas daļu) un noslēdz Savienības tranzīta procedūru no transportlīdzekļa izkrautajām precēm (citas tranzīta deklarācijas nenoslēdz). Minētajā situācijā arī ir piemērojami IA 305. panta nosacījumi. Uzraudzības muitas iestāde var noteikt, ka muitas plombas noņemšana un preču izkraušana jāveic muitas amatpersonas uzraudzībā. Uzraudzības muitas iestādes amatpersona pēc preču izkraušanas (atbilstošā saliktās kravas daļa) uzliek transportlīdzeklī muitas plombu. Tranzīta pavaddokumenta 56. ailē (tranzīta deklarācija, kas jānoslēdz citā galamērķa muitas iestādē) pārvadātājam jāveic atzīmes par citu preču izkraušānu no transportlīdzekļa (piemēram, “izkrautas citas preces ar MRN (*norāda deklarācijas numuru*)”). Savukārt uzraudzības muitas iestādes amatpersonai tranzīta pavaddokumenta “G” ailē jāapstiprina tranzīta pavaddokumenta 56. ailē norādītā informācija un jānorāda jaunās muitas plombas numurs;

2) ja viena tranzīta deklarācija ir noformēta visām transportlīdzeklī iekrautajām precēm (saliktajai kravai), preces ir atļauts izkraut, noslēdzot tranzīta procedūru (piemēram, izmantojot atzītā saņēmēja statusu) un piemērojot precēm nākamo muitas procedūru vai pagaidu uzglabāšanu (piemēram, vienai kravas daļai piemēro muitas procedūru – uzglabāšana muitas noliktavā –, bet otrai kravas daļai – tranzīta procedūru).

35. Tranzīta deklarācijas atzīšana par nederīgu

Tranzīta deklarāciju pēc preču izlaišanas tranzīta procedūrā atzīst par nederīgu, ja:¹¹⁶

a) Savienības preces ir kļūdas dēļ deklarētas ārējā tranzīta procedūrai un Savienības preču muitas statusu var pierādīt ar muitas statusu apliecinošiem dokumentiem – T2L, T2LF vai muitas preču manifestu;

b) preces ir kļūdaini deklarētas vairāk nekā vienā muitas deklarācijā, piemēram, vienai un tai pašai precei noformētas divas identiskas tranzīta deklarācijas.

¹¹⁶ DA 148. panta 4. punkta b) un c) apakšpunkts.

Pieteikumu par tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas (TIR karnetes) atzīšanu par nederīgu pēc preču izlaišanas Savienības tranzīta procedūras izmantotājs vai TIR karnetes turētājs iesniedz EDS, VID informācijas centrā vai nosūta uz elektroniskā pasta adresi MP.lietvediba@vid.gov.lv (iesniegums parakstīts ar drošu elektronisko parakstu).

Pieteikumā pamato tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas (TIR karnetes) atzīšanas par nederīgu pēc preču izlaišanas nepieciešamību un iesniedz deklarācijai pievienoto dokumentu kopijas.

Savienības tranzīta procedūras izmantotājs vai TIR karnetes turētājs, iesniedzot pieteikumu par tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas (TIR karnetes) atzīšanu par nederīgu pēc preču izlaišanas, a) punktā minētajā gadījumā rīkojas šādi:¹¹⁷

- informē nosūtītāja muitas iestādi, ka ir iesniedzis pieteikumu par tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas (TIR karnetes) atzīšanu par nederīgu pēc preču izlaišanas (piemēram, izmantojot elektronisko pastu);
- uzrāda preces nosūtītāja muitas iestādē, atzītā nosūtītāja vai TIR nosūtītāja atļaujā noteiktajā vietā;
- turpmākās darbības ar precēm saskaņo ar nosūtītāju muitas iestādi (piemēram, uzrādot statusu apliecinājošu dokumentu T2L, saskaņo preču izkraušanu).

Ja precei kļūdaini tika noformētas vairākas tranzīta deklarācijas ar identisku informāciju (informācija par preci, preces daudzums, transportlīdzekļa dati, muitas plombas un pavaddokumenta numurs) un Savienības tranzīta procedūras izmantotājs vai TIR karnetes turētājs iesniedz pieteikumu par kļūdaini noformētās (“otrās”) tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas atzīšanu par nederīgu pēc preču izlaišanas, viņš ir tiesīgs neuzrādīt preces nosūtītāja muitas iestādei un turpināt piemērotās tranzīta procedūras izpildi (saskaņā ar noformēto “pirmo” deklarāciju).¹¹⁸

36. Tranzīta procedūras piemērošana diplomātiskajai kravai

Saskaņā ar Vīnes Konvencijām¹¹⁹ uzņemošajai valstij atbilstoši tādiem likumiem un noteikumiem, kādus tā ir pieņēmusi, jāatļauj ievest un jāatbrīvo no visām muitas nodevām, nodokļiem un ar tiem saistītiem maksājumiem, izņemot maksājumus par glabāšanu, pārvadāšanu un tamlīdzīgiem pakalpojumiem, priekšmeti diplomātiskā aģenta un konsulārās amatpersonas vai viņa ģimenes locekļu, kuri dzīvo kopā ar viņu, personīgajai lietošanai, ieskaitot priekšmetus, kuri paredzēti viņa iedzīvei. Patēriņa preču daudzums nedrīkst pārsniegt daudzumu, kas nepieciešams attiecīgo personu tiešajam patēriņam.

¹¹⁷ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 103.1. apakšpunkts.

¹¹⁸ MK noteikumu Nr. 431 “Muitas procedūras – tranzīts – piemērošanas noteikumi” 103.2. apakšpunkts.

¹¹⁹ 1961. gada 18. aprīļa Vīnes Konvencijas par diplomātiskajiem sakariem 36. panta 1. punkta b) apakšpunkts, 1963. gada 24. aprīļa Vīnes Konvencijas par konsulārajiem sakariem 50. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

Sakarā ar to, ka Vīnes Konvenciju minēto normu noteikumi ir saistoši tikai uzņemošajām valstīm, ja Latvijas Republikā neakreditētie ārvalstu diplomātiskie aģenti/konsulārās amatpersonas vēlas ievest Latvijas Republikā (t.sk. pārvietot pa Latvijas Republikas teritoriju) no trešās valsts personīgās lietošanas priekšmetus (t.sk. iegādātos ārpus Savienības muitas teritorijas), minētajām precēm ir jāpiemēro kāda no muitas procedūrām.

Vīnes Konvenciju noteikumos nav noteikti muitas formalitāšu kārtošanas izņēmumi/atbrīvojumi (t.sk. tranzīta deklarācijas noformēšanas), ja muitas formalitātes tiek kārtotas valstī, kurā ārvalstu diplomātiskais aģents/konsulārā amatpersona nav akreditēta.

Tādējādi, ja Latvijas Republikā neakreditētie ārvalstu diplomātiskie aģenti/konsulārās amatpersonas pārvieto ārpussavienības preces – diplomātisko kravu – Latvijas Republikas teritorijā, jāpiemēro ārējā tranzīta procedūra atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

37. Tranzīta procedūras piemērošana, ja preces ir noraidījusi Krievijas Federācijas vai Baltkrievijas Republikas ieviešanas muitas iestāde

Ja Krievijas Federācijas vai Baltkrievijas Republikas ieviešanas muitas iestāde aizliedz no Eiropas Savienības izvesto preču ieviešanu Krievijas Federācijā vai Baltkrievijas Republikā, minēto preču pārvietošanai uz citu Eiropas Savienības muitas iestādi (uz Eiropas Savienības ārējās robežas vai iekšzemē) piemēro:

- TIR procedūru, izmantojot iepriekš (pirms preču izvešanas no Eiropas Savienības) noformēto TIR karneti;
- Savienības ārējā tranzīta procedūru;
- citu muitas procedūru (kuru piemēro ārpussavienības precēm) vai pagaidu uzglabāšanu.

Minētajos gadījumos Savienības tranzīta procedūras izmantotājs tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes turētājs TIR karnetes elektroniskās deklarācijas:

- 2. ailē “Nosūtītājs” norāda “Noraidīta krava/*Cargo has been reverted by ... authorities*” un valsts – Krievijas vai Baltkrievijas – abreviatūru “RU” vai “BY” atbilstoši tam, kura valsts kravu ir noraidījusi (piemēram, “Noraidīta krava/*Cargo has been reverted by RU authorities*”);
- 8. ailē “Saņēmējs” norāda preču saņēmēju, kurš sakrīt ar starptautiskajā preču – transporta pavadzīmē (CMR) norādīto preču saņēmēju, vai, ja maina preču piegādes vietu un preču saņēmēju, citu saņēmēju atbilstoši preču nosūtītāja, saņēmēja vai pārvadātāja¹²⁰ rīkojumam;
- 44. ailē “Pievienotie dokumenti”, izvēloties pievienotā dokumenta kodu “Cits (ZZZ)”, elektroniski papildus pievieno:
 - noraidīšanas aktu vai dokumentu (jānorāda izdevējs, numurs un datums);

¹²⁰ Saskaņā ar 1956. gada 19. maija Konvencijas par kravu starptautisko autopārvadājumu līgumu (CMR) 14. un 16. pantu.

- preču nosūtītāja, saņēmēja vai pārvadātāja dokumentu par preču piegādes vietu un saņēmēju, ja maina preču piegādes vietu un preču saņēmēju.

VIII. Cita informācija par tranzīta procedūras piemērošanu

Tranzīta rokasgrāmatas un oficiālās publikācijas internetā

Papildu informācija par tranzīta procedūru piemērošanu ir atrodama (nav juridiski saistošs dokuments):

- Eiropas Komisijas Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāta (DG TAXUD) mājaslapā

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/procedural_aspects/transit/common_community/index_en.htm – informācija par tranzīta procedūras piemērošanu ES un Tranzīta rokasgrāmatā;

- TIR rokasgrāmatā (angļu, krievu vai franču valodā) Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas ekonomiskās komisijas (ANO EEK) mājaslapā <http://www.unece.org/tir/tir-hb.html>.